

Ukininkas

Prekė laikraščio:
Prusuose iki parubežio 2½
markių arba 1,20 svet.
I Ameriką ir į kitas svetimas
žemes 4 marki.
I Rusiją (kuvertuose) 5 rubl.

LIETUVOS
UKININKŲ LAIKRAŠTIS.

IŠEINA KAS MĖNESIS VIENĄ KARTĄ.

Prekė apgarsinimų:
Už eilutę smulkaus
rašto arba už jos vietą per
pusę puslapio 60 feningių.

Lietuviai, skaitykite ir platinkite „Ukininką“!

Bukime atsargus!

Atsargumas reikalingas yra žmogui visokiuose siekiuose ir darbuose, nės apsaugoja kiekvieną gyvenime nuo didesnių ar mažesnių nuopolių ir abelnai nuo nelaimingų atsitikimų. Užtatai-gi neprošali bus pakalbėti apie tai nors porą žodelių. Mes gyvename po maskolių valdžia, kaip visiems žinoma, iš visų pusių suspausti, visokiais pančiais surakinti. Mes turime protą — negalime jį apšviesti, arba rupintis apie didesnę jo išmintį; turime liežuvį — negalime juom laisvai kalbėti, net kartais savo tikram draugui su baime sakome į akis teisybę; ir kodėl taip dedasi? Dėlto, kad gyvename po skraiste baisios nedorybės: vienas kitam taisome bjauriausias žabangas, kits kitą stumiamo į prapultį, užmiršdami tuotarpu brolystę, meilę artymo, žodžių viską suminame. kas tik yra dora, kas žmogų išaukština. Daugiausiai kraujo mums pagadina ir išgeria maskoliai: jieje skriaudžia mus ne tik kuniškai, bet ir dvasiškai; prisipyrę traukia mus žmones į dorišką purvyną, sėdami tarp mus prakeiktą sėklą judosystės, artymžudystės. Maskolių valdžia ant mus galvos laiko mus šalyje didelę rūją visokių brantuotų, medaliuotų kurtų, kurie ir iš pasalų kasdien rieja nekaltus žmones be gėdos, lenda prie senų ir jaunų, vyriškų ir moteriškų, net prie mūsų kudiškių, nuduodami dažniai širdingiausius ir tikriausius mūsų draugus, kad tik tokiu būdu katram skaudžiai įgilti ir įleisti savo pasiutiškus nuodus. Tai-gi jau mes patys esame gerai datyrę, kad labai tankiai nės nepajuntame, kaip ant mus staiga užpuola tie valdžios kurtai ir savo piktais dantimis skaudžiai mus terioja. Užtai-gi mes ant kiekvieno žingsnio turime būti kuatsargiausi, nės tankiai mes patys išduodame savę ar savo draugus maskoliams ant skaudžių persekiojimų ir kankinimų. Tai-gi, idant apsisaugoti nuo maskolių žvėriško su mumis pasielgimo, ne užmirškime būti atsargus visur, kaip antai:

1) Jeigu esame kelionėje — važiuojame geležinkelio ar šėip kur keliaujame, o pasitaiko sueiti į draugystę su visai nepažįstamu žmogum ir apie ką-nors užvesti kalbą, tai nors geriausiu ir ištikimiausiu įsai mums išrodytų iš savo kalbos ar apsiėjimo, pritartų mūsų nuomonei, vienokias reikštų pažiūras, tai visados bukime su tokiais sankeliauninkais kuatsargiasi, neišleiskime juos į savo paslaptis, nės tarp tokių nepažįstamų draugų daug pasitaiko, kaip sakosi vilkai avių kailiuose, t. y. maskoliški šnipukai su lapės gudrumu. Jug atsitinka sueiti kelionėje ir su visai geraiis žmonėmis, bet mes nės į vieno širdį įlįsti umam laikė negalime, arba atskirti gerą nuo pikto, per-ką geriausiai su visokiais nepažįstamuliais kalbėti tiktai apie tokius dalykus, ką kiekvienoje vietoje ir prie visokių žmonių, ar tai būtų policijantas ar šėip žmogus galima atvirai išreikšti. Mat, abelnai kelionėje, o ypačiai keliaujant geležinkeliu tankiai lenda prie keliaujančio žmogaus visoki valdžios šnipukai, kad tik ką nuo žmogaus išgriebti prieingo ir danešti ant tų pėdų valdžiai.

2) Traktierinėse, viešbučiuose ir abelnai visur, kur tik yra didesnė žmonių sueiga ar susirinkimas, tarpe visų dažniai maišosi visoki judošiai, kurie užpakalyje ar pakampėse ausis pastatę klauso, o nugirdę koki žodį ar sneką prieingą valdžiai, kuogreičiausiai neša apie tai policijai, kuri netrukus ir ima paslaptomis suktis apie tuos žmones.

Į minėtas vietas lenda ne tik valdžios šnipukai, bet ir policijantai, žemskiai ar žandarai persirėdę į paprastus žmones ir visai nepažįstami vietiniams. Mus žmonės turi labai negerą pripratimą, kad traktierinėse prie alučio ar degtinės, ypač kada jau truputį įkaite, mėgsta per daug garsiai šnekėti, rėkauti, nors eitu kalba tarp jų apie didžiausius sekretus, ir pertai kiti, esantieji tam pačiam kambaryje viską arba daug nugirsta; ir ne tik tam pačiam kambaryje, bet ir už sienos viskas girdėt, kur

jie patys nežino, kas tuotarpu yra, — o gal kas klauso, ausį pridėjęs prie sienos ir atydziai kiekvieną jų žodį gauda ir tėmyjasi. Kartais visai netikėtai ir umam laike išgirsti apie tai jau nuo pačios policijos, kas buvo kalbėta, kur kalbėta, apie ką ir t. t. Tuomet tik klausai ausis suglaudęs, stebiesi ir rupiniesi, kaip išsisukti iš taisomų kilpų.

3) Dėlto-gi minėtose vietose privalome elgtis labai atsargiai, apie sekretus kuonomžiausiai kalbėti, o jeigu kalbame tai kuonotyliasiu balsu, per pusę lupų, kad kiti nereikalingi negirdėtų ir suvis nesuprastų, apie ką kalbama: akis-gi tuotarpu, kaip sakosi, reikia turėti itin gyvas, kad viską iš visų pusių veikia patirtume, neužsižiopsotume. Kalboje-gi niekad nereikia minėti vardai ir pavardės savo draugų ar pažįstamų, vardai uždraustų valdžios laikraščių ar knygų ir t. t., nės pertai mes tankiai iksiame ne tik savę, bet ir savo draugus, kurie su mumis išvien darbuojasi; o jeigu kartais pareina jie į kalbą, tai minėkime teip, kad niekas iš šalies nesuprastų, užvardydami juos visai kitokiais vardais ar žodžiais, kad tiktai patiems būtų suprantama. Teipogi gerai yra neminėti stačiai vardais policiją, kaip antai: žandarai, žemskiai arba toks ir toks žandaras ar žemskis, bet geriaus vadinti juos kokiais nors pramanytais vardais, kurių pašaliniai žmonės arba jie patys negalėtų suprasti, nės išgirdęs apie tai suminint koks šnipukas da labjau ausį pakreipia.

4) Laiškus rašant pas vienas kitą apie priešingus valdžiai dalykus, rašykime kuonotrupiausiai ir teip, kad nės vienas kitas negalėtų suprasti, apie ką tikrai eina kalba, nės laišku tankiai pakliuva į nereikalingas rankas, į nagus policijos, kuri atydziai kiekvieną žodį perkrato, ar neraz ką priešingo valdžiai, o jeigu rado, tai ir griebia rašęją, kuris teipogi iksiša ir tąjį, į kurį rašyta laiškas. Rašant laiškas teip-gi gerai yra, kiek galint permainingti ranką, kad sunku būtų pažinti, kas rašo. Daugelis visai atvirai rašo apie visokius sekretus į savo draugus ir ant galo da-gi pasirašo savo tikrą vardą ir pavardę, tai tokiu atsitikime, patekus laišku į piktadario rankas, kaip bematant, patenka ir patsai rašęjas. Kiekvieną laišką, ar būtų priešingas valdžiai ar ne, gavus ir perskaičius, reikia tuojaus sunaikinti, nės atsitikus kratai, gana tankiai policija pasinaudoja iš tokių rastų laiškų, padaro kratas pas tuos, ką rašė ir kartais daug žmonių turi nukentėti, o jeigu da nenukentėjo, tai vis-gi policija jau gerai žino, kas su kuom turi susinešimą ir reikalus, ir tokius visus įnai turi po savo akių. Adresus savo draugų teip-pat reikia gerai pakavoti, kad niekas nereikalingas jų nerastų ir nežinotų, nės pagal rastus adresus teip-gi

kuoveikiausiai daro kratas pas tuosius, nuo kurių rasta. Nerašyti laiško priešingo valdžiai tiesiog ant vardo tokio žmogaus, pas kurį, jau buvo krata, nors jis nebutų paimtas, arba kuris yra atvirai atiduotas po policijos priežiūra, nės rašytus ant jų vardo laiškus policija gauda ir praplėšę peržiuri. Su laikymu pas savę fotografijų savo draugų teip-gi turime būti atsargus, nės policija, darydama krata ir radus minėtus dalykus, aiškiai patiria, kokius turi draugus ir su kuom turi susirišimą ir kartais pas visus daro kratas ir ne vienas netikėtai įpuolame į nelaimę.

5) Jeigu kratas yra jau nusidėjęs prieš valdžią politiškuose dalykuose arba atiduotas po atvira policijos priežiūra, arba ant katro policija turi didelę akį, tai turi rupintis, kiek galint, viesose vietose nesueiti ir nesikalbėti su savo pažįstamais, kurie teip-gi užsiima priešingais valdžiai dalykais; sueigą-gi turėti namieje arba kuoatkambiausiose vietose.

6) Su visokiais pakeleivingais ant kaimo, kurie išiprašo į nakvynę, jeigu visai nepažįstami, bukimė labai atsargus, nės gali kartais apsinakvinti persirėdęs policijantas, žemskis ar žandaras arba tam tyčia pasiūstas šnipukas, kad tik ši-tą dažinoti, ištraukti iš žmonių ir paskui pranešti savo valdžiai.

7) Musų moterėlės yra labai mažai apšviestos ir menką teturi supratimą, priegtam mėgsta daug bereikalingai plepėti namieje ir svetur, ir tankiai, nors kalba su menkai pažįstamais arba ir visai nepažįstamais, viską, ką tik žino ir pareina ant galo liežuviu, atvirai išplepa, per-ką iš jų yra bet ką lengviau ištraukti musų policijai; dėlto-gi mes privalome, kiek galint, slėptis ir nuo savo moterų, vienok po valiai ir atsargiai turime jas mokinti ar pratinti prie mokslo, idant jos geriau pažintų teisingumą savo vyrų nuomonės ar pažiūrų ir mokėtų užlaikyti sekretus.

8) Patekus kam į policijos nagus, per tardymą t. y. „sletstva“ reikia laikytis kuoatsargiausiai ir tvirčiausiai, kad nės savęs paties gilyn nenugramsdinti, nės savo draugų neišduoti. Ypatingai žandarų policija kvotimui vartoja yvairius ir gudrius įrankius: matydama prieš savę bailesnį arba mažiau suprantantį žmogų išsyk ima gasdinti didele bausme už slėpimą, nepripažinimą kaltės ir podraug žadina jį visokiais palengvinimais, atliuosavimus nuo bausmės, kad tik viską atvirai išpažintų apie savę ir kitus, ką tik žino ar numano. Teisybė, atsiranda toki neišmanėliai, lenvatikiai, ką įtiki policijos saldiems žodeliams, bet pilniems veidmainystės keršto ir artymžudystės, ir atidaro nevidonams visą savo širdį, išpasakoja visą teisybę. O koki-gi užmokestį pagalios gauna nuo policijos toki lengvatikiai už savo

atvirumą? Gal ištikro apturi palengvinimą arba pilną atliuosavimą nuo bausmės? Anaipol! Toki atvirunai, kaip ir kiekvienas sudijami ir buna baudžiami lygiai su kitais, ką ir nieko neprisi pažintų, arba kartais lieka nubausti da-gi skandžiau už kitus. Užtai-gi jeigu katram mūsų prisieitų pakliuti į nevidonų nagus, tai netik patys apie savę nieko neišpasakokime. ant ko policija neturi tikrų, aiškių darodymų, bet ypatingai, jeigu tik galima, tai kuoilgiausiai užslėpkime savo draugus, nors po šimtą kartų kamantinėtų, visaip žadintų, net gasdintų bausmėmis, kankinimais arba jau ir mėgintų kankinti, nės pripažinus, kaip sakiau, nė vienam lengviau nebus.

Tai-gi, bukime atsargus ant kiekvieno žingsnio, gudrus ir-gi tvirti, kaip uolos!

O saule, saulute.

O saule, saulute, šaltini gyvybės!

Visus vaikus gamtos tu apšvieti, šildai,
Tu siunti ant žemės visokias grožybes, —
Prisakymus Dievo kuogeriausiai pildai:

Kad ateina gražus pavasario laikas,
Nuo tavo spindulių atbunda kvietkeliai;
Tu visiems suteikė linksmumą ir spėkas, —
Giriose pragysta darbingi paukšteliai.

Kieta pluta žemės spindulius pajutus
Atšyla ir duoda vaisius kuopuikiausius;
Šilumai užstojus iš debesų lietus

Neša ant žemės vandenį didžiausius.

Kokia didi spēka! Tai vis darbas tavo!

Vis tu aprupini labą sutvėrimo:

Po visą pasaulę tu spindulius savo

Be parstojos sklaidai nuo savo gimimo.

Negali gyventi nieks be tavo šviesos, —

Tu esi motina visų sutvėrimų;

Koks augmenio diegas prie tavęs netiesias,

Kad tu duotum spēką dėl jo užaugimo!

O tuo tarpu žmogus, viešpats sutvėrimo,

Viens per visus amžius kenč' vargus, nelaimę;

Pasakyk, dėlko jis po savo gimimui

Neš' ant pečių jungą su didžiausia baime?

Dėlko nesupranta padėjimo savo,

Geradėjais skaito kankintojus žmonių?

Ar-gi neapšviečia jį spinduliai tavo,

Kad nepatėmija apgavystės, monų?

Pažvelgk tu aplinkui iš savo augštybės:

Visi žmonės vargsta — ir jauni, ir seni;

Nors ant žemės yra didžiausios gėrybės,

Bet iš jų naudojas dikaduoniai vieni.

Visur neteisybė! Tuo tarpu kad vieni

Be vargo ir triso kraun' turtus didžiausius,

Vargšai — darbininkai kas naktį ir dieną

Dėl labo pirmųjų kenč' vargus baisiausius.

O saulė, saulutė, šaltini gyvybės!

Visus vaikus gamtos tu šildai, apšvieti, —

Duok ir darbininkams pažinti linksmybės,

Lai daugiaus nespaudžia jų rėtėžiai kieti:

Lai spinduliai tavo apšvieč' darbininkus
Pabrikuos, urvuose, po stogu šiaudiniu;
Lai duod' jiems pažinti savo viršininkus,
Kurie jiems uždėjo jungą geležinį . . .

Tu spinduliais savo praiškind' jiems protą,

Kad jie pripažintų naudą apšvietimo:

Lai dušia žmonelių vargais išvagota

Ant galo pamato siekį sutvėrimo.

Tada — tai supras jie savo padėjimą,

Pamatys nelaisvę, visokias suktybes, —

Ir apsiginklavę kardu apšvietimo

Eis prieš savo priešus vien vardan teisybės.

Barzdyla.

Vergų apgynėjas Abraomas Linkolnas.

Atradę Ameriką Europos gyventojai buriiais traukė tenai, norėdami prisiplėsti aukso. Patys dirbt nelabai norėjo, todėl engė vietinius gyventojus, prispirdavo juos dirbti dėl savęs. Kunigai tai pagirdavo. Greitai jie pamatė, kad šitie žmonės toki pasileidėliai, juogei vieton dėkų už krikštą šventą ir išganingą vergiją pradėjo stačiai mirti. Tada vyskupas Las-Casas patarė pirkti vergus iš svetur. Pradėjo pirkti nigerius (murinus). Vergai prilygdavo gyvuoliui ar teip kokiam daiktui. Bet tokia tvarka neilgai tegalėjo tvirti. Ji tol galėjo buvoti, kol dar gyvenimas ukiškas žemai testovėjo; jam išsilavinant ji turėjo nykti.

Vergų atliuosavimas buvo atliktas tik 1 sausio 1863 m., maž kone tą patį laiką, ką ir pas mus.

Šitame straipsnyje žadu papasakoti apie gyvenimą vieno tokių žmonių, kurs daug prisidėjo prie vergų atleidimo, tai-gi papasakosiu apie Abraomą Linkolną.

Abraomas Linkolnas gimė 12 vasario 1809 metų. Jo bočiai persekiojami anglų vyresnybės už savo tikėjimą persidangino į Ameriką ir tenai apsigyveno. Abraomo tėvai buvo žmonės tamsūs, tėvas nemokėjo nė rašyti, nė skaityti, o motina tik skaityti.

Tuokart Amerikoje nebuvo dabartinių viešų mokyklų, kurias galima rasti kiekviename sodžiuje. Didelė laimė budavo, jeigu atsiradavo koks kaimynas, kurs mokėtų rašyti ir skaityti ir galėtų kitus pamokinti.

Abraomui buvo išpuolus tokia laimė, bet neilgam. Buvo atsiradus kita mokykla už kokių 12 viorstų. Bet čia, kaip ir tenai neilgai jis mokinosi. Mat turtingas kaimynas užpykęs ant Abraomo už tai, kad gerai gyvena su jo vergu-nigeriu, pasistengė jam visur kenkti, o ant galo ir tėvus prispyrė iš čia išsikelti. Tokiu budu iš apgyventos valstijos Kentuki jie persidangino į kitą, į Indianą.

Sunkus buvo jų gyvenimas naujoje vietoje. Reikėjo pirma išskysti miškus, išrauti kelmus, o paskui tik tebuvo galima arti. Darbo buvo daug. Abraomas, nors ir mažas buvo, padėjo tėvams tame darbe: varė ir ganė jaučius, kapojo malkas, medžiojo. Čia nieko nėra įstabaus. Pas mus juog yra taip pat: vaikas 9—12 jau dadedu ukėjė dirbti.

Abraomas turėdamas atliekamą laiką užsimdavo mokslu: skaitydavo ir rašydavo ant lentos su angliu.

Praslinko du metu nuo apsigyvenimo naujoje vietoje. Abramui mirė motina. Gyvendami miškuose toli nuo miesto, palaidojo numirėlę miške, iškasė gilią duobę, kad žvėrys neatsikastų jos. Tėvas girdėjo, buk už 100 viorstų esąs kunigas (pastoris). Nežinojo, kaip parsikviesti, o pačiam keliauti sunku. Bet suns jį išgelbėjo. Bebraižydamas su angliu išmoko rašyti ir nurašė laiškėli kunigui, kurs pribuvo už kelių sanvačių.

Be šeimyninės ukės negalimas daiktas. Todėl tėvas vedė kitą pačią, našlę su 3 vaikais. Pasitaikė tai žmona gera. Ji posunį mylėjo, kaip savo vaiką. Ji buvo šiek tiek apšviesta ir kiek prieidama, padėdavo posuniui-Abraomui.

Abraomas padėdavo tėvams jų darbuose, pritrūkus-gi darbo namie pristodavo pas kitus. Ir kokio tik darbo jis nedirbdavo: ardavo, sėdavo, galvijus ganydavo, vaikus prižiūrėdavo ir dar kartais valgyti virdavo. Jį visur noriai imdavo, nės buvo tai tvirtas geras darbininkas ir ištikimas žmogus.

Kur jis nebudavo, kokio darbo nedirbdavo, neužmiršdavo skaityti knygų, vakarais, naktimis skaitydavo.

Paskui Linkolnas pristėjo už gizei vieną miesto krautuvė; čionai jam lengviaus buvo skaityti ir gauti knygas, ir laiko daugiaus buvo neg pirmiaus; priegtam jo šeimyninkas nesi-priešino.

Bet jis negalėjo ilgai nusėdėti ant vietos, jam rods buvo pamatyti plačią pasaulę, kaip ji išrodo. Sunku buvo tai atlikti: nės geležinių kelių, ar viešelių ir plentų nebuvo visai. Todėl jis sukalė troptą ir plaukė upe pavandeniu. Kelionė nuvyko gerai. Ją atliko jis vienas. Garsas apie tokią negirdėtą kelionę prasklido aplinkui ir jis jau dvieje keliavo į Naująjį Orleaną vandeniu, už kokių 2400 viorstų. Varginga tai buvo kelionė: reikėjo kėsti šaltį ir drėgnumą ir dar kartais užpuldavo laukiniai žmonės, nuo kurių reikėdavo gintis. Nukeliavo laimingai ir išpardavė viską, ką turėjo atsivežę.

Įpuolęs į skolas tėvas parsikėlė iš Indianos į kitą valstiją, Illinois.

Čionai vėl reikėjo skysti miškus ir plėsti dirvonus. Reikėjo ir triobas pasistatyti. Tėvui padėjo Abraomas. Jis buvo žinomas senoje

buvainėje, kaip geras dailydė. Pirmą žiemą labai daug prisnigo ir buvo tiek daug pripustyta ir tokios gilių pusnys, juog gyventojai viensėdžiai nebegalėjo suseiti ir pritrūkus duonos pasiskolinti. Daugelis butų badu numirė. Nuo to juos išgelbėjo Abraomas su keletu drąsių ir vikrių jaunikačių. Jie visi prisirišdavo prie kokių ilgas medines šliures (ledžingas) ir pasispirdami su ilgais virpčiais vaikščiojo per pusnis ir nešiojo maistą.

Ir toje vietoje tėvas neilgai išbuvo, persikraustė į kitą vietą toje pačioje valstijoje. Sunus-gi išėjo į miestą, pastėjo į krautuvę. Pabuvo neilgai, nės jo šeimyninkas prasikišo. Linkolnas vėl liko be vietos.

Tada Linkolnas numanė, kad budamas prastu darbininku neišbrīs iš skolų. Jieškojo tokios vietos, kuri butų geriaus apmokama. Todėl jis panorėjo mokintis ant advokato. Bet neturėjo knygų: tai-gi rindavo nuo pažįstamo vakarais, o ant rytojaus sugrąžindavo, naktimis-gi mokindavosi. Ir kiek jis darbo turėjo, kol pastėjo advokatu! Jis, gali sakyti, neturėjo jokio mokslo, jei ką pramoko, tai pats iš savęs, advokatu-gi norint buti, reikėjo daug, daug mokintis. Knygos jau buvo gautos, nors ant nakties, ale kaip su pragyvenimu? Juog jis buvo plikas kaip tilvikas. Linkolnas apsiėmė sužiūrėti pačią, paskui mokinės ir išmoko ant matininko. Matininkui buvo daug darbo, nės žemė buvo visai nemieruota, daug atvykdavo išeivių iš savo senosios tėvynės įieškančių laimės svetur. Miškai neišbrendami, kartais priseidavo su kirviu pasidaryti taką. Linkolnas tą darbą atlikdavo gerai. Tokiu budu jis buvo pašmeisteriu ir matininku, iš to jisai mito, o mokiniai ant advokato.

1834 m. Linkolnas buvo išrinktas į įstatim-davystės vyrijos sąnarius Illinois'o valstijoje. Bevažinėjant jam prisiėjo apsisototi pas vieną pažįstamą viensėdį (farmer'į). Kartą po pietų išėjo jis su gospadoriumi į lauką prie darbininkų. Jų buvo arti 30 ir nuo jų tikėjosi Linkolnas, kad jie balsuos už jį. Tada vienas darbininkų sako, kad jie paduosę savo balsus tik už tokio, kurs neblogiaus už juos mokės rugius pjauti. Linkolnas parodė, kad ir jis mokąs dirbti, nės ir jis buvo tokiu pat darbininku. Jie visi padavė savo balsus už jį.

Kitą kartą per tuos pačius rinkimus pamatė beinant vienas rinkėjas. Jisai pažiūrėjęs į jo negabią eiseną ir nešvelnų apsiėjimą, į jo apdėvėtus drabužius, pradėjo juoktis.

— Ar neturėjote žmoniškesnio, kad tokį išrenkate?

— Palaukk, tamsta, nueik ant sueigos ir paklausyk, kaip jis kalba ir ką šneka.

Tas paklausė ir sutiko, kad geresnio ir buti negali.

Iš tų pavydžių matyti, kad jo šiuurkšti išveizda nedaug pritraukdavo, bet tie, kurie su juom suseidavo ir matydavo jį ant sueigos ar prie darbo, kaip lipte prilipdavo.

1837 m. Linkolnas po sunkių vargų tapo advokatu. Užsiimdamas advokatyste jis truputį praturto, jau galėjo užsimokėti skolas, nebereikėjo jau dabar tokius vargus matyti ir badą kęsti.

Advokatas iš jo išėjo geras. Jis dailiai mokėjo kalbėti, iš prigimimo jo žodžiai, kaip žirniai byrėdavo. Advokatu jis daug gero padarė žmonėms. Beadvokataujančias turėjo keliauti iš vieno miesto ir miestelių į kitus, kur apsisistodavo sudas. Vargingas buvo važinėjimas, nės nebuvo žmoniškų kelių. Nemaž garsių bylų vedė jisai. Savo dovanos — gražiai kalbėti ir aiškiai išguldinėti neapversdavo ant blogo. Nėkuomet neapsiimdavo apgynti tokių žmonių, jeigu numanydavo kaltus esant. Daugelis piniguočių, matydami toki jo apskurumą, kreipdavosi prie jo ir duodavo didelius pinigus, kad tik eitų po jais, bet jis buvo nepaperkamas. Teipogi jis neapsiimdavo vesti kokios norint bjauros ir neteisingos bylos. Čia parodysiu keletą pavyzdžių.

Kartą ateina koks ten ponas ir prašo apsiimti vesti jo bylą. Linkolnas atydziai išklaušė ir sako besišypsodamas: „Tamstos bylą laimesiu, be abejonės. Galiu suardyti visą apirubę, galiu apiplėsti našę su šešetu vaikų, galiu išieškoti nuo jos tuos 600 dolerių, kurie teippat jai priguli, kaip Tamstai. Tamsta turi žinoti, kad neviskas yra doru, ką pavelija įstatymai. Aš neapsiimsiu vesti Tamstos bylos nors už pinigus, bet uždyką duosiu tokią patarmę: pasirupink gauti tuos 600 dolerių iškur-kitur“.

Vieną kartą atėjo pas jį senutė nigerė ir prašė išgelbėti jos sunų, jos vienintelę paspirtį ir paramą. Sako, suėmę jį baltieji ir pavergė. Linkolno rupeščiai jį išgelbėti nepasisekė; tada jis pats susidėjęs su kitu išpirkio jį ir atidavė motinai.

Nurodysiu dar vieną bylą, per kurią jis teip pragarsėjo.

Armstrongų sunus pas kuriuos jis pirmiausia tarnavo už berną, apkaltintas buvo žmogžudystėje. Linkolnas susipažinęs su taja byla arčiaus rado, kad tasai žmogus nekaltas, kad jis yra tyčia jo priešų apskustas.

Ant sudo Armstrongo priešius, ko svarbiausias liudininkas stačiai sakė, jis tikrai matęs, kaip Armstrongas išmeigė peilį į širdį; gerai tą atmenęs, nės buvo tai pusė dešimtos ir mėnuo švietęs ant dangaus.

Linkolnas visur pasistengė darodyti melagystę jo žodžių. Ant galo paprasė sudžių paduoti jam kalendorių. Koks-gi buvo nusistebėjimas sudžių, kad rado kalendoriuje, juog

mėnuo nebuvo patekėjęs apie tą laiką. Baisų išpudį padarė tas ant klausytojų ir ant sudžių. Melagingas liudininkas turėjo sprukti laukan, kad ištrukti nuo įnirtusių klausytojų. Armstrongas buvo išteisintas.

Užsiimdamas advokatyste neapleisdavo jisai ir abelnų reikalų. Kaip jau sakiau augščiau, buvo 1859 m. išrinktas į įstatymdavytės vyrią valstijos Hlinois, buvo paskui išrenkimas ir kitus dvimečius (1836, 1838, 1840 m.) Nesykį jį išrinkdavo rinkėjai į prezidentus. 1846 metuose jis išrinktas tapo į Vašingtono kongresą. Apie tą laiką kilo klausymas, ar daleisti naujai užkariautose valstijose vergybą ar ne. Reikia atminti, kad pagal Missuri-nutarimo (1820) Suvienytos Valstijos dalinosi į dvi pusi: į šiaurinę pusę, kur vergija buvo užginta, ir į pietinę, kur vergija buvo daleidžiama.

O kaip daryti su tomis valstijomis, kurios ką tik užkariautos, ar bus vergija tenai ar ne. Pietinės pusės ponai sakė, kad reikia daleisti, o šiaurinės — ne.

Linkolnas jau nuo pat pradžios pasirodęs vergijos priešiu priešinosi labai karštai vergijos praplatinimui. Vienok jo šalininkų buvo nedaug. Vergininkai gavo viršų.

Nutarimas buvo toks: įvedimas vergijos naujose valstijose priguli nuo pačių gyventojų tos naujos valstijos, kaip daugumas nutars, teip ir bus. Vergininkai prieš darant kiekvienoj valstijoj nutarimą siųsdavo savo žmones neva ant apsigyvenimo, o tenai, žinoma, balsuodavo už vergiją.

Toliaus vergininkai įvykdino dar vieną nutarimą: kiekvienas ponas gali jieškoti savo vergo visur, ir kur jį ras, iš ten gal parsigabenti sau. O tie, kurie paslėpdavo išbegėlius buvo baisiai nubaudžiami.

Vergininkai viršų gavę sukilo, visur drąsesni darėsi savo nežmoniškuose reikalavimuose. Tas viskas pažadino iš miego tuos doruosius žmones šiaurinės pusės. Tie, kurie miegojo ir snaudė, dabar pakilo. Teippat ir Linkolnas, kursai penkerius metus (1849—1854) stovėjo nuošaliai nuo visuomeniško gyvenimo ir buvo užsiėmęs tik advokatyste, dabar metė tą viską ir vėl pradėjo visur važinėti ir kalbėti prieš vergiją ir vergininkus.

Jis pats gabumu ir žmoniškumu pritraukė prie savęs daug žmonių ir ant galo 1860 m. išrinktas į prezidentus, tai vis tiek, ką į karalius.

Nelabai jis iš to džiaugėsi. Numanė, kad jo bendrai ir šalininkai išrinko jį vergijai išnaikinti. O tas bus nelengvas daiktas. Užimdamas tokią vietą nesipuikiavo vienok. Šitą numanyti gali iš tokio atsitikimo. Vaziuodamas iš sostapilio (Vašingtono) namo sedosi

į vagoną III klesos, pilną prikimštą žmonių prasčiokų: šalia jo atsisedo keturi areštantai. Teip tai važiuo viešpatystės galva.

Kaip jau sakiau, Linkolnas jautė ateinančią audrą, numanė busent kova tarp vergininkų ir jų priešų kaip žmogus geros širdies ir nenorintis kam ką blogo padaryti nežadėjo vergijos naikinti. Žinoma, negalima už tą jo pagirti, kad rodė gerą širdį vergininkams. Reikėjo išrinkti vieną iš dviejų ir tų pusės laikytis: ar vergininkų ar vergų. Jūdvių sutaukinti nebuvo galima, nės priešingi buvo reikalai, jie skyrėsi vienas nuo kito, kaip ugnis ir vanduo.

Vergininkai nusiminė, kaip išgirdo, juog prezidentu išrinktas vergų apgynėjas Linkolnas. Todėl nutarė jį nužudyti, kaip jis važiuos į Vašingtoną, prezidento buvainę, be jokios sargijos. Bet Linkolnas persergėtas pravažiavo 2 dienom ankščiau ir tokiu budu išvengė ant to karto myrio.

Vergininkai pietinės šalies nesnaudė. 7 valstijos nutarė antsiskirti nuo šiaurinės ir įsteigti atskyrią viešpatystę. Tokiu budu pirmieji vergininkai pradėjo kovą. Dabar ir Linkolnas numanė, kad su gera širdžia nieko neveiksi su vergininkais, ir jis su savo bendrais rišosi į kovą. Kova prasidėjo 14. balandžio 1861 m. Sušaukta buvo kariumenė iš liuosnorių. Susirinko gana daug.

Iš pradžios vergininkams (ponams) sekėsi, bet paskui laimė pavyko jų priešiams. Dar vis Linkolnas nesisukubino su apgarsinimų nigerių vergų laisvais, nės tikėjosi, kad kova tokiu budu greičiau pasibaigs. Ponai-vergininkai ir nemislįjo pasiduoti. Tada 1. sausio 1863 m. vergai buvo apgarsinti liuosais. Tokiu budu 4 milijonai vergų pasidarė žmonėmis.

Baigėsi 1864 metuose laikas prezidentystės Linkolno (prezidentą išsirenka ant 4 metų, užima vietą jis visuomet 4 d. kovo) Pagal Linkolno ir žmonių norą, jis vėl buvo išrinktas ant ateinančio keturmečio. Antrą kartą įžengė į „Baltuosius namus“ 4 d. kovo 1865 metų.

Kova jau baigėsi. Vergininkai mažko nebuvo nuveikti. Todėl sumislįjo atmonyti Linkolnui. Karės laike jis daug gaudavo visokių grasinančių laiškų. Iš pradžios paisė dar šiek tiek, o paskui jau priprato, tartum ten nieko ypatingo nebuvo parašyta. Paskui pasirodė, kad tai netušti buvo gąsdinimai. 14 d. balandžio 1865 metų But'as iš pistolėto užmušė Linkolną teatre esantį; nušovęs jį sušuko: „Težuva kraugeriai; pietų šalis atmonijo“!

Žmonės tą girdėję sumišo ir nežinojo ką daryti. O per tą visą sujudimą užmušėjas išstruko. Žmonių išgąstis buvo neišpasakyta.

*) Teip vadinasi prezidento namai Vašingtone.

Ant rytojaus 15 balandžio, Abraomas Linkolnas jau buvo miręs.

Užmušimas buvo iškaino apmislytas ir apsvastytas. Užmušėjui pasisekė išstrukti raitam. Bet jį į kelintą dieną surado, ir jis besiginantis tapo nušautas, o jo bendrai tapo pakarti. Paskui pasirodė, juog ponai (vergininkai) buvo užmanę užmušti ir kitus prakilnius vyrus.

Nigeriai kuolabiausiai nuliudo, netekę savo apgynėjo. Jo kunas tapo palaidotas Illinois'e, kur jis daugiausiai pergyveno.

Kam-gi ponai užmušė Linkolną? Ant to nesunku atsakyti. Jie mislįjo, kad jų priešais yra vienas tik Linkolnas su keliais bendrais ir netekę jų, galės po senovei engti vergus. Norėjo nors tuo atmonyti už jo gerą širdį, kurią parodė nigeriams, dar ir dabar nekenčiamiems baltųjų.

Bet ne Linkolnas buvo užmanytoju to išliuosavimo. Pats gyvenimas to reikalavo, tai-gi Linkolnas buvo tik vienu iš tokių prakilnių žmonių, kurie eina pirmyn. Nebuvo jis kokio žvaigždė šviesioji tarp jų. Anaipol! Jis ėjo tik kartu su žmonėmis daugiaus ir toliaus matančiais. Namažai buvo garsių vergijos priešų, apie vieną jų gal pakalbėsiu kitą sykį.

Linkolnas užsipelnė amžiną garbę savo darbštumu, žmoniškumu, ir jo darbai ir gyvenimas yra paveikslingi!

Dirvonas.

★ Stebuklingos žvakės.

Saulė jau buvo nebeaukštai. Kiaulės žviegamos, bėgo namon. Moteriškės — vienos vienplaukės, kitos užsigobusios varinėjo gyvuolius į tvartus. Tiktai našlė Uršulė užmiršo apie savo paršelių. Ji atsisėdus pečelėje ir užsikabinus ant sudžiuvusių rankų ilgą davatkišką rožančių karštai poteriavo. Saulės spinduliai, prasimušę per mažus langelius grįčiukės, mirgavo ant išblyškusio ir rustaus veido Uršulės. Gili tylą viešpatuoja aplink ją — tik retkarčiais subirbia musė ir smarkiau sukukšdena nenuoalsios lupos poterninkės.

Štai sugirgždėjo žemos durys grįtelės ir įėjo į vidų vidutinio ugio šviesplaukis keleivis, užsivilkęs ilgą dulkėjarį ploščių.

— Tegul bus pagarbintas Jezus Kristus, lėniai, išreto pratarė keleivis.

Uršulė kruptelėjo išgirdus balsą; nušoko nuo pečelės ir atsakė:

— Ant amžių amžinųjų. Amen.

Keleivis, pamatęs rožančių ant rankų Uršulės peržegnojo ją ir vėl išreto prašneko:

— Dievobaiminga motėriške, ar negalėtum priimti manęs ant nakvynės?

— Matai tamsta, juog vietos mažai, nér kur patilpti, nenoromis atsakė Uršulė.

— Priimk pakeleivingą, Dievas užmokės tamstai už tai šimteriopai.

Žodžiai: „Dievas tamstai užmokės“ lyg žaibas prašvito galvoje Uršulės. Jai aišku paliko, kad ji turi priimti šitą kelevių ant nakvynės, nės už mielaširdystę atidarys Dievas dangaus vartus.

— Pasilik, tamsta galėsi atsigult mano lovoje, o aš pergulėsiu ant žemės.

— Tebus palaiminta moteriškė, kuri ištara tuos žodžius.

— Bet kas-gi tamsta per vienas? — nedrąsiai užklausė Uršulė.

— Einu duktel mano, ištolo; keliaunu iš š. miesto Rymo, kur gyven mūsų šventasis tėvas popiežius. Mylistas nuo jo apturėjau: pabučiavau jo nekaltas, dieviškas kojas, visi nusidėjimai mano atsileido ir atsivėrė dėl manęs dangus!

Uršulė klausė ir stebėjos. Ji mislyjo, kad tokį vyrą, kurs matė š. popiežių, tegalėjo tik Dievas pas ją atsiųst.

— Tu šventas, nesu verta tavęs regėti, bučiuodama ranką kelevio, kalbėjo Uršulė.

Saulė jau nusileido. Mažoje gričiukėje Uršulės sutemo; musės nustojo birbėti.

— Ar negalėtum pataisyti man patalo? nuvargau keliaudams, noriu pasilsėti — paprašė svečias.

Uršulė padėjo rožančių ant stalo, mažais žingsniais priėjo prie lovos ir pradėjo taisyti.

Tuo tarpu kelevius, išsitraukęs iš kišenės storą apdriskusią knygą, vartė ją, krutino lupomis, žegnojos . . .

Uršulė, pataisius patalą, nedrįso pertraukti maldos „švento žmogaus.“ Ji tylėjo ir išmeigus į maldininką įdubusias akis, mislyjo tai apie šventą popiežių, tai apie mylistas, kurias suteikia š. tėvas už pabučiavimą kojų, tai apie dangų . . .

Kelevius pabaigė maldas, užvožė knygą, pabučiavo ją ir su didžia šventenybe įkišo atgal į kišenę.

— Gal tamsta ką valgysi? — prašneko Uršulė.

— Kokį truputį duonos su druska.

— Pieno aš atnešiu.

— Ne, ne, saugok Dieve! galiu pratrotyt dangaus karalystę, gardžiai valgysiu.

Uršulė atriekė duonos riekelę, papylė ant stalo žiupsnį druskos. Kelevius atsisėdo ant kedės ir ėmė valgyti.

Pavalgęs persižegnojo, pakrutino lupomis, tarsi maldą sukalbėjo.

— Dabar tamsta galėsi gulti į šitą lovą, pasakė Uršulė, rodydama ant lovos.

— Dėkui, kad tamstą Dievas sergėtų nuo piktų dvasių, mielaširdinga moteriške! Ryto aš tamstai pasakysiu kuo apdovanojo mane šventasis

popiežius ir kokias geradėjystes galima apturėt per tas šventas dovanas.

Kelevius nusivilko ploščių, pasvėrė jį ant kojugalės ir, persižegnojęs, gulė į lovą. Neilgai trukus pradėjo saldžiai knarkti.

Tą patį vakarą jau visos Dučių moters žinojo apie „šventąjį žmogų“, kurs apsilankė pas Uršulę. Mat Uršulė, užmigęs keleviui, iš džiaugsmo nubėgo pas vieną, kitą moterį pasakyti apie Dievo mielaširdystę.

Ant rytojaus anksti jau daugybė moterių stovėjo prie gričiukės Uršulės, laukė, kada atsikels „šventasis žmogus“ ir palaimis jas.

Kelevius nė mislyti dar nemislyjo keltis; vartės nuo vieno šono ant kito, kriaukšėjo ir kasžin ką murmėjo sau po nosia.

Saulė buvo beveik priešpiečiuos. Kelevius, pasirožyjęs, šoko iš miego, užsimetė ant pečių ploščių, persižegnojo, kaip ir vakar, pasiėmė iš kišenės savo knygą, atsivožęs, išmeigė akis į ją ir „skaitė“. Kada jis pabaigė poterius, Uršulė, pradarius duris, pasakė moteriškėms, kurios stovėjo už durų:

— Eikite į vidų, duos jums palaiminimą svečias.

Moterų apie dvidešimtis sugriuvo į angštą grįtelę. Visos pabučiavo ranką „šventamjam žmogui.“ Jis peržegnojo jas ir pradėjo kalbėti:

— Moterėlės, keliaunu aš per sviestą. Buvau š. Ryme pas šventą tėvą popiežių. Jis man dovanojo „stebuklingą žvakę“, kurią aš Linkavoje pastačiau ant didžiojo altoriaus. Nedėlioje, kada nueisite į bažnyčią, išvysitė stebuklą. Ta žvakė nuopradžios mišių nežibės, bet ant galo pati užsidegs ir švies labiau už saulę, ir kas gaus pamatyti ją, tas apturės penkių metų atlydus. Taipogi šventas tėvas da buvo man dovanojęs keturias žvakes, kurios gelbti žmones nuo peklišių vartų.

— Ar tamsta dar turi jų? — paklausė, pradžiugusios moterėlės.

— Ne, nebeturiu.

— Gal galėtum tamsta parnešti nuo š. tėvo?

— Galėt, ka-gi negalėsiu, bet jos brangiai moka.

— Mes duosme pinigų, buk malonus parnešti.

— Gal, pažiūrėsiu . . .

Moterės, kuri kiek turėdama, aukavo „šventam žmogui.“ Jis nespėjo imti aukų. Nekurios, dar parbėgo į namus ir pavogė nuo savo vyrų raudoną (10 rub.), atgrudo keleviui. Vėdas „švento žmogaus“ buvo linksmas, retkarčiais šypsojos. „Pasvajojęs“ gerą laiką apie dangų, šventuosius, pragarą... ištiesė rankas, lyg laimindamas, pasakė:

— Laikas jau man moterėles keliauti, nebegaliu ilgiau buti; palikit sveikos, tai šventa dvasia ir Dievas jusų neapleidžia, bukit palai-

mintos; už pusės metų aš sugrįžiu su stebuklingomis žvakėmis. Pasakęs tuos žodžius, „šventas žmogus“ trys kartus peržegnojo moteris ir iškeliavo.

Kelios moteriškės jį dar palydėjo porą viorstų.

Atėjo nedėlia. Bet kaip nusistebėjo ir persigando Dučių moters, kad jokios žvakės, kuri pati būtų užsidegus ant altoriaus, nebuvo — viskas bažnyčioje po senovei.

Praslinko pusė metų, metai, du-trys . . . „švento žmogaus“ su stebuklingomis žvakėmis kaip nėra, taip nėra. Ką čia jam begrišti: baisu, kad kailio kas neišpertų už prekystių stebuklingais daiktais . . .

Pamušis.

Apie arklių akis.

Kiekvienam iš mūsų aiškiai suprantamas yra arklio reikalingumas; iš visų gyvulių arklys yra kuonauodingiausias dėl ukininko: tai draugas, tai visa paspartis artojaus. Pertai paminėsiu čion apie svarbiausią jo dalį, apie akis; kaip reikia perkant pažinti, ar spitras (aklas) arklys, ar ne; jei mato, tai ar geras matymas.

Pirmupirmausiai perkant arklių saugokities atlikti tą darbą pasilinksminę degtine ir temstant; nesijuokite iš mano pasargos, nės apgavikai pasinaudos ir pasijuoks iš jūsų, neklaušančių šitos patarmės. Suvis spitrą, t. y. nematantį abiem akim arklių, nesunku pažinti; tokio arklio eiseną yra panaši tada į eiseną dikčiai išsišnapsavusio broliuko žmogelio; eina iškėlęs galvą, pastatęs ausis, kaip zuikis (kiškis), kojas kelia aukštai, tarytum į dangų lipdams, o tuo tarpu bijodams, tuoj į duobę krisęs; patikęs nelygią vietą, akmenį, ar kokią kitą daiktą suklumpa, kaip prilakęs degtinės žmogelis, bet nosies nei kaktos ne praraka (mat vis-gi geriaus sekasi eiti spitram, negu girtam.) Nematantį viena akia arklių pažinti yra sunkiau. Toks arklys eina išrietas kaklą, kaip gervė, pakreipęs galvą į šalį nematančios akies, norėdamas apžiūrėti priešais savę kelią. Vis-gi spitrą arklių vistiek ant kairės, ar dešinės akies, pagal jo eiseną ne visuomet galima pažinti, čion įpratimas daug dera; lengviau yra pažinti atsistojus šone arklio, už jo pirmutiniųjų kojų su įnagių rankose, bizunu, ar tai vytele, kilsnėti keletą kartų ranka, tai yra baidyti; gerai matantis arklys tuoj pašoks iš vietos, spitras-gi ir nepasijudis. Tokiu budu reikia pamiklinti arklių iš abiejų pusių, bet nešvaistyti čia smarkiai įnagiu, kad ne būtų nuo to nei jokio balso, kurį išgirdęs arklys ir spitras pašoks iš vietos. Šit dar vienas labai tikras ir lengvas budas pažinti spitrą arklių: aprišus arklio akį skarele, ar kitu koku audimo šmoteliu reikia vesti prie ištemptos virvės, ar

pagalio laikomo skersai kelio, akmens, ar medgalio pamesto; privestas prie minėtų daiktų arklys spitras ant neuždengtų akies, žengs ir suklups. matantysis-gi arklys, žinoma, apeis ar peržengs per tuos daiktus.

Paminėtais budais atskirsi tik arklių matantį nuo spitraus abiem ar viena akia; bet arklys gali matyti, turėdamas vienok akis ne visai sveikas, užtat prisiartinęs apveizėk antakines duobes ir akies; apie sveiką akį ne privalo būti suputimo, žaizdų, slinkimo iš akių ašaroto, ar pulėto; lėlė turbūt permatoma, čysta pailgai apskrita; šviesioje dienoje atsistojus šone, jei tik saulės spinduliai ne kris stačiai į akį, galima matyti už pirmosios plėvės nekurias vidurines akies dalis; ne pasigailėk ir pirštelį, paspaudyk antakines duobes, ar neperminkštos.

Paskui uždengęs akį ranka ar kuo kitu, palaikęs valandėlę veizėk ar pasididina lėlė, kurios formu turi pasilikti pailgai apskrita; jei ji buvo pasididinusi, tai atidengus lėlę tur vienodai iš visų pusių susisiaurinti.

Pakėlę blakstienus, viršutinį aukštyn, o apatinį žemyn, apveizėk blakstienų plėvę ir akių baltimą, ar ne paraudęs ir suputęs. Padaręs viską, kas viršuje paaiškinta, nenusipirksi arklio nei aklo, nei su paviršutiniomis ligomis; pažinimui vidurinių akies atmainų reikia tam tikrų žinių, įrankių ir mokslo, ką yra įgyję tik gydytojai.

Šn.

Lietuviška paroda.

Lietuviška paroda tapo įrengta viduryj gegužės mėn. ir išrodo gana patogiai. Platesnis aprašymas mus parodos yra nusiūstas į „Vienybę L.“ ir vėliaus tilps mūsų laikraščiuose. Dabar paminėsime apie ją tik trumpai. Aprič grinčios su figuromis tapo išstatyti mus raštai ir visoki Lietuvos išdirbimai.

Tarpe išdirbimų yra daug labai gražiai megztų pirštinių, kelios gražios megztos lovatiesės, gražūs audimai, siuviniai ir išsiuvinėjimai, parėdai ir ukės padarai. Pirštinės megztos labai minčiai, su gražioms kvietkoms ir parašais, viena pora dagi su paveikslais briedžio. Tarpe audeklų yra labai gražios, plonos drobės ir staldangtės su 20 ir 25 nytimis austos ir daug gražių rankšluosčių (abrusų). Daug teip-gi yra kvietkuotų staltiesių, priekyščių, divonų, iš kurių visi yra labai gražūs ir ypatingi. Ant vienos iš staltiesių yra parašas: „Klaipėdos krašte austa lietuvninkės paryžiaus parodai mete 1900“.

Išsiuvinų reikia paminėt marškiniai su išsiutais pečiais ir rankogaliais, išsiuvinėtos skepetos, drobulės . . . Kiti darbai siekia gana gilios senovės — daryti prieš 100 metų.

Vieni daiktai iškabinėti ant sienų, kiti sudėstyti vitriuose. Vitriuose tarp kitko yra du senoviški, tautiški kostinmai: viens iš Prūsų Lietuvos, nuo Ragainės apygardos, kits iš Suvalkų gub.

Aprie minėtų išdirbimų vienoj stiklinėj spintoj yra sudėti dailai daiktai.

Parodą dabina tam tikras parašas, mapos ir visoki paveikslai iš Lietuvos gyvenimo.

Paryžius, 20 d. gegužės. *Daumantas.*

Korespondencijos.

Suvalkų gub.

Senapilės pav. Igliauka. Čionai yra graži murinė bažnyčia nesenei įstatyta kaštu parapijos prabaščiaus a. a. kun. Marijono Kačergiaus, kuris nesigailėjo paskutinį savo skatiką paaukaut ant bažnyčios. Nors stengėsi a. a. kun. Kačergius pabaigt bažnyčią, bet myris nedaleido. Mirus kun. K. į jo vieta tapo atkeltas į prabaščius K. kuris teipgi karštai tvėrėsi rinkti aukas ant bažnyčios, bet parapijonims mažai aukaujant prabaščius išsimislįjo tokį budą. Per pamokslą išbaręs žmones už mažą aukavimą, per mišes pasiėmęs torielką ėmė eit per bažnyčią melsdamas: „katras kiek išsitenką“. Žmonės tą nedėlią net keles torielkas priaukavo: vieni aukavo dėlei garbės, kiti dėlei dievobaimingumo. Bet vėliaus aukos ėmė mažintis, tad prabaštėlis išsimislįjo da kitą budą: eidams per bažnyčią kiek be vienam kiša po nosia torielką ir barškina pinigų ir pats rusčiai žiuri į akis; žinoma, žmogelis susigėsta ir aukauja šiek-tiek, o kiti, ar neturėdami ar nenorėdami pamatę kunigą su torielka bėga laukan iš bažnyčios; pasibaigs ant to, kad prabaščius atgrasis žmones nuo bažnyčios. O priežastis neaukavimo yra tokia: žmonės patyrė, kad aukos tos neina ant pataisymo bažnyčios bet ant pataisymo namų prabaščiaus švogerio B. Be to suvaro talką parapijonų, kad anam suvežtu medžius iš girios. Jau toks pasielgimas prabaščiaus tik yra negeras. Igliaukiečiai, susipraskit nors į tokia talką nevažiuokit. —

Į pagelbą pr. K. atkeltas kunigas D. buvęs prie mokytinių Seminarijos Veiveriuose, garsus savo kovomis su bobomis. Pereitą sanvaite jis susipešė su viena žmona be vazuodamas vežime už kokius ten umai mirusius vaikus. Toji žmona jį apgalėjo, nės išmetė iš vežimo. Kunigas, paėmęs lazda, norėjo mušt žmoną, bet toji pabėgo, o šitas viskas atsitiko akiveizdoj kelių ypatų. Na, žinoma, kunigeliui labai nesmagu pasidarė. Tai-gi sulaukęs nedėlios gana puikų pamokslą pasakė. Išpradžių barė žmones už neklausymą bažnyčios šventos, paskui papasakojo apie nutukimą, kuris

tai nuo Dievo esąs duotas, o ne teip, kaip žmonės kalba, buk tai nuo parapijonų prineštų surių, kumpių ir t. t. Teisinosi, kad toji žmona neteisčiai jį iš vežimo išmetusi, bet besiteisindamas matyt dideliai įpyko, kad pradėjo keikti visokiais žodžiais tą žmoną, o ant galo užbaigė žodžiais šitokiais „kad tokia Judošius boba but buvus Jeruzolimoj, tai Kristus but neišjojęs į Jeruzolimą!“ Gražus prilyginimas! Žmonelė gyne savastį, o kunigas D. ją prilygina prie Judošiaus. Iš kitų jo darbų reikia paminėti da vieną. Vasaros laike žmonelės, kurie netelpa į bažnyčią, tai ant šventoriaus stovi, prie sienų šventoriaus. Tai kun. D. matyt užkenkė, nės pats pasiėmęs smalos išsmalavo visas sienas. Žmonelės suėję pirmą nedėlią visus drabužius sau išsisimalavo ir daug sau pragaisties padarė o kun. Dub. juokiasi sau pilvą susindamas.

Tai mat koks pasielgimas mus kun. D.! Igliaukiečiai nepasiduokit tokiam kunigui.

Barzdpešis.

Senaplė. 27 d. balandžio mirė gerbiamas mus tautietis kurpius Jonas Merkevychia. A. a. Jonas labai mėgo pats skaityti ir kitiems dailinėjo ir prikalbinėjo, kad ko daugiau užsiimtų apšvietimo reikalais, pats labai gailėjosi, kad neišėjo aukštesnio mokslo ir negalėjo tėvynei patarnaut su savo raštais. Ant visokių sueigų buvo labai iškaltus ir mėgdavo papasakot iš lietuviškų laikraščių tokius straipsnius, su kuriais tikėjosi jaunimui įkvėpt kuodidžiausią tėvynės meilę.

Mėgdavo pasakot naujausias žinia apie lietuvių neprietelius ir apie lietuvių judėjimą, teipat turėjo labai pagirtiną budą ant padainavimo tėvynišku dainų. Paskutiniaus metais pasididinus lietuvių judėjimui pats daug jam patarnavo, nės prilaikė puikią paslaptinę užėigą dėl reikalų platinimo apšvietimo. Užtėmyjus policijai, kad a. a. Merkevychia yra platintojum lietuvių buvo pernai biržio mėnesyje užpultas anų padukėlių po vadovystę Senapilės viršininko Krylovo, kuris drauge su 10 raudondryžių maskoliškų kurtų padarė pas jį kratą, vienok nieko nerado aprie kelių tėvynišku dainelių. A. a. Jonas gimė Žiurių Gudelių kaime Paežerių valsčiuje, Vilkaviškio pav.

Aukų rinkėjas.

Naumiestis. Kasžin kaip mus žmonės namie apseina. Ale bažnyčioje tai visai nešvariai elgiasia. Tik pamislykit, beveik pas kožną „piliorį“ stovi po dieda su lazdiniais. Ką jie su tais lazdiniais daro negaliu tikrai pasakyti. Kiti pasakoja, kad muša žmones, kurie prie piliorių glaudžias, mat bijosi, kad bažnyčią neparverstų. Jau man keliolika gyrėsi, kad gavę per galvą, o viena moteris net skudės, buk jai į nevietą sudavęs, tik da Dievui dėkui,

kad nieko neiškadyjo. O jau zaunyt, šimpuot, tai pas tuos lazdorius nebrangu. Žmonės sako, kad dvare gali išsimokyt gražių žodžių o dabar mus bažnyčiojį nuo tų badikorių ir galit išsimokyt, tik klausykite. Viens toks pikts badikorius yra toks šatrausys, tas prie tos lazdos prisitaisęs tokį barškąlą tai bėgiodams po bažnyčią ir barškina: kitų parapijų žmonės sako, kad ant juoko po bažnyčią bėgioja ir barškina.

Nekurie pasakoja, kad pats Pralots tai įstatęs dėl užlaikymo tvarkos! Ale pamislykit, kokią jie tvarką veda, bažnyčia namai Dievo vadinasi, o ką nuo tų badikorių išgirsi tai nēr ką nē pasakot, gers piemuo ant galvijų teip nerėkauja, kaip badikoriai ant žmonių.

Po teisybei žmonės ir išipykina badikoriams. Gražiai matyt, kad žmonės tuos badikorius erzina: juo badikorius nuo kur stumiai, tai čia labiau žmonės gula o labiau, kryžių dalinant tai tik košelina bažnyčioj darosi. Matyt lietuvio toks prigimimas: už savo nugaros nekenčia lazdinio. Iš svetimos parapijos atėjęs žmogus, pamatęs lazdinį bijo tolyn ir eiti, iėjęs ir stypso pas duris. Nekurie tariasi tuos badikorius laukan išgarbinti, nereikia sako, mums tokių badikorių, kurie laike maldos periskadyja melstis.

Dėlto jus perdėtiniai ir jus badikoriai per-sergiu pirm laiko, kad paskui nerugotumėt.

— 3 gegužio. „Kentēm kol galėjom, kantrybę kol turėjom. Kentėti nubodo, skundas pasirodo...

Naumiestyje, per mišparą ta lenkiška litanija yra tik dėl žmonių papiktinimo o ne dėl Dievo garbės. Kaip jau žinote, visur yra įvedimas *mojinės maldos*, teip ir Naumiesčio bažnyčioje rytmetį buna mojinės mišios, po mišių kalba maldas ir litaniją Panelės Š. Š. atgieda, o pavakare per mišparus „ponams“ gieda lenkiškai. Ką gieda tai da but nieko — tik šiokia tokia Dievui garbė eina, bet koks papiktinimas iš to išeina namuose Dievo per tą lenkišką litaniją, taboka vaišinasi, kiti laukan eina, o kiti bažnyčioje budami piktumu ne-trivoja, net keikia pašnabždoms. Ir ką nekeiks jau vakars netoli išalkę, nuo ryto nevalgę (žinoma alkani tai ir pikti) malonėtų greičiaus namo eiti, o čia su ta lenkiška litanija gaisina, bėgtų namo, ale atlaidai švento Kryžiaus, dalis kryžių, už kurio pabučiavimą visiškai atlaidai eša; nors keikdami laukia pabaigos, kad gautų tą kryžių pabučiuot. Kaip gieda, tai nē negali įsitėmyt, turbūt sako: „milci parvanyk“, žmonės nesupranta neatsimena tikrai, tai, žinoma viens teip sako, kits kitaip aš ir po teisybei, negaliu tikrai pasakyt, kaip giedoj, o tik paaiškinu, ką nuo žmonių girdėjau, ir parodau, kaip tai žmonės neužkenčia tos lenkiškos kalbos savo bažnyčioje, lietuviškoje. Ir kaip gali kęsti!

Pamatęs ariant ant savo dirvos svetimą žmogų sakysi, „čia ne tavo laukas, lik tu sau.“ Teisybė bažnyčia namai Dievo ir visiems valna joje melstis, ale papiktinimu nepritinka daryti. Čia įpatingai kunigėlių kaltė. Sako: „bažnyčia kunigų karalystė“, tur visą valią bažnyčioje, ką nor, tai ir daro, o jeigu kas jų norams pasipriešina, tą iškeikia ant bažnyčios ir baudžia, kalėdot neeina, pas taji ir draudžia šeimynai nebut pas toki. Bet jeigu jau kunigėliams teip miela ta lenkystė tai kaip žmones lauk iš bažnyčios išeina tada galite sau giedot, poteriant, evangeliją sakyt netik lenkiškai, ale ir maskoliškai ir cigoniškai... Kas mums galvoj, jie visi „lėbauja“ susitelkę ant puotų, o lietuviškoje bažnyčioje lietuvių vardą niekina. O mes už savo tiesą galvas paguldysime, o neduosime savo bažnyčioje baikaut.

Kalti ir parapijonai už tai, o ypatingai kantariai, šauktų visi lietuviškai: melskis už mus, lenkų balsas prapultų, o dabar tyli visi kaip koki šiaudadušiai, apsileidžia rodos paskutiniai mulkiai, argi jums lietuviai negėda.

Dėlto, broliai, kurie turit lietuvišką dvasią augstyn kelkit savo tautą, savo kalbą, visų niekšų nebijokit, visi drąsiai stokit už tautą, tykybą, kalbą... Bet Naumiestyje yra sakomos lenkiškos evangelijos, šventą dieną prieina ten tokių apuokų pas altoriu, stypso kai kuolai per visas mišias kits ir per „pakėlimą“ neklaupia. Jei žmonės teip darytų, tai kunigai prakeiktų! Kaip tik lenkiškai evangeliją pasako, tai ponai kuogreičiau sprūsta laukan. Ir tą lenkišką evangeliją še dėlko sako:

Ana meta jau bus koki keturi metai — atkėlė į Naumiestį kun. Dv. Vieną sykį vienas parapijonas vežino pas ligonį, išisneko juodu nuo šio nuo to, ale paskui tas parapijonas ir užklausia: „ale, kunigėli, mus bažnyčioje tik viens daiktas nereikalingas“ — „O kas gal but nereikalingas, atkirto kunigėlis, — „Ta lenkiška evangelija tik, man rodos, nereikalinga“ — kaip nereikalinga: yra tokių — ką nesupranta lietuviškai, bene jie klauso. — Klauso, neklauso o sakyt reikią, atrėžė kunigas. Kun. Dv. buvo įvedęs Naumiestyje lietuviškai „šventas Dieve“ ir daugiau. Dabar jo nēr, vėl susimaišė, pasidarė mutiny...

— Trečią nedėlią pereitos gavėnios per kaimą *Paberžupių*, važiuoja Sintautų starša pats vienas, ir užtėmyja per lauką einant vyruką J. P. su karabinėliu. Žemskis rogėse važuotas puolė vaikinui už akių, tas pamatęs kas per paukštis lėkė jam už akių buvo mislyjęs nebėgti, šokti ant žemskio su karabinu, ir už mušti, ale sumislyjo, gal žemskis peršaut arba gali neišeikt (o starša ir nešvaks vyrs) bandė bėgti, žemskis, kuogreičiau už akių lėkė mato, kad nišbėgs karabiną į žemę trenkė kelisys ir karabinas sutruko, o pats dasigavo prie triobų

per tvorą persoko, įbėgo į stubą, viršutinius drabužius nusivilko kamašus nusiavė, apsiavė klumpėms ir prisėdęs prie stalo drauge su šeimyna pietus valgo. Nepailgam ir žemskis, karabino šmotelius susirinkęs pribuvo, klausia ukininko: „ar čia nieks pas jus neatbėgo? Ukininkas pasakė: nieko čia pas mus nebuvo, nieko neatbėgo. Starša da į kuknę išėjo su ukininke ką tik nesusipešę, ant galo nieko nepešęs keikė, keikė ir išvažiavo.

Po kiek laiko šaukia vaitas Paberžupių šaltyšių ir tą ukininką, pas kurį įbėgo tas strielčius, tyrinėjo, klausinėjo nieks nieko nepripažino, teip ir nuėjo ant šuns uodegos tas visas reikalas

— Prieš verbą tą nedėlią Paberžupius atsilankė žemskiai pas Matiušą Šipailą. Šipaila tas keturių kliasų žmogus jau nejaunas, ale toks jau kuoka toks mėmė tiesiok sakant, kaip šimta metų boba, tur but keno nors užskūsta buvo, kad Šipailukai karabiną tur, o lyg tyčią tą dieną Šipailukų namie nebuvo linus mynė. Šaltyšiaus tą dieną nebuvo namie, kandidatas sirgo, šaltyšiaus negavę du vienu žemskiu atvažiavo, ir sako: „a mums sakė, kad pas jus karabinas yra a pasakyk kur to nebus bėdos.“ O Šipaila tą savo smailųjį smakrą atkišęs atsako: „o aš nežinau, mažu vaikai ir tur.“ — „No tai eisim pažiūrėt — Galim eit — Ir eina visi trys; nueina į klėtį peržiuri — nėra dulina į skunią peržiuri — nėra dulina į tvartą žiūrį į loga — lovos krašte karabinas. Surašė protokolą ir išvažiavo, dabar Šipailuks gauna sėdėt pagal tėvo kalbę.

Tai matote, vyrai koku mulkių yra: be šaltyšiaus duoda krėst, ir da pats padeda krėst. O kad ir jie būtų krėtę be šaltyšiaus be svietkų tai butu galėje sakyti, kad jie pats atsivežė, o tik mums bėda padarė.

— Prieš užgavėnės, 1900, neatmenu kokią dieną atsikadaravo žemskiai į *Valinę* pas ukininką N. (Naum. par.) ir atsivežė tokį smaigą, ant galo smaigo da toks noragas, ir ant nelaimės užtiko vaikus mokinant, vaikus išvaikė o tą mokintoją baugino, ale nieko jam nedarė, pas-kui tai su tuo smaigu vis atsibėgėdami, durė į šiaudus ir į sniego pusynus. Ukininkas klausia: „ką jus čia badote, bene ką jus čia rasite.“ — „A žiort *ego* kad ir nerasime, tai nors tas popieras subadyšime.“ — O tas galit badyt, jau tos perskaitytos, tai kad jus eitu-mėt į Tilžę subadyt, tai paskui mes negali-tume perskaityt. Maskolpalaikiai keikė, keikė, nieko neiškeikė, ant galo sudribę į roges iš-sivilko — po plynių.

Pasakojo tuli, kad Jenciuos pas Gudą kratą buvusi, ale be jokios pasekmės

— Tur but jau bus du metai, kaip valdžia daleido, lentas kaimuose lietuviškai rašyti,

žinoma, per pusę — gudiškai ir lietuviškai. Ko snaudžiate, lietuviaviai, kodėl neimatis už darbo, nepavargtumėt, ukininkai, sudėję kožnas kaimas, kožnas ukininkas po 10 kapeikų, sudėję įtaisytumėt naujas, ir žinoma lietuviškas.

Kaip nebuvo valia, tai daugumas kalė lietuviškas lentas, o dabar be jokios kliuties galima kalti lietuviškas lentas, ale menkai kas kala. Turbut jau toks bjaurumas: kas už-ginta, tai labiau nor daryt, o kada valia, tai visai atšalę. O maskolių valdžia perkytrus: kitąsyk, jeigu nukrisdavo lenta, kur tai su strioku liepdavo pataisyti, o dabar kiek yra nukritusių ir sugedusių, o nė ant mislies maskolių valdžiai; žino, kad naujas darys vis lietuviškas, o tuli pasakoją, kad laukia gudai trijų metų nuo savo daleidimo, o jeigu nieks nepadarys lietuviškų lentų, tai ir vėl uždrausę ir jau daugiau nedaleisę . . .

Dėlto, broliai, Lietuvos vyrai, kaimų lentas ir prie savo namų, prie durų blėtas duokite padaryti lietuviškai, lietuviškams litoroms o tada visi pamatys, juog esate tikri lietuviai. *Klipyta.*

Kauno губ.

Jurbarkas. Metuose 1899, žiemos laike atbrudėjo į *Pravleniją* ponas tarpininkas Nušutov ir čia suvadino iš visos *volasties* susirinkimą. Pirmiausiai jis į kambarį pisor-palaikis Padlecina sukvietė staršiną ir išrinktus vyrus, kaipo: storastas ir vibarnuosius, su kureis draugiškai pasisveikinęs, pavaišino juos degtine.

Kada jau kaktos visiems gerai įkaito, damislyjo, juog dabar pagal savo norą, gerai prisitarnaus batiuškai carui, o ypatingai pravo-slavijai, ir prabylo šiokiais žodžiais: vyrai, jus gerai numanote vyresnybės reikalavimus ir visokius užmanimus, ir aš budamas jusų tarpininku sakau nuoširdžiai, juog jus gerai prisi-tarnausite visai mūsų vyresnybei, jei padarysite *prigavorą* dėl padidrinimo iškalų Jurbarkyje ir Skirstnemunės miestelyje. Jei norite įtikti valdžiai ir turėti manę už užtartytoją savo reikaluose, tai dabar čia susirinkę visi tuojaus pasirašykite, kad to butinai reikalaujate. Teipo-gi reikalingos yra dėl vaikų atskiros kvatieros, kad jiems nabagėliams nereiktų kasdieną vaikš-čioti į namus, bet apie tai jus nesiropinkit, jus tiktai dabar pasirašykite. Toliaus traukia, sau pilvą braukydamas tarpininkas, užlaiky-dami visus prisakymus vyresnybės, mes tuojaus pargabensime riebią „matušką“ už gospadinę ir — „dielov szliapie“. Jina, žinomas dalykas, bus mokyta, apsergęs jusų vaikus nuo visokių piktų darbų, išvirs jiems valgyti, apskalbs ap-šluos ir dar poterių išmokis. Mūsų vyrai su atida išklausę tokį puikų pamokslą, visi kuo-greičiausiai pasirašė, bučiuodami rankas pono tarpininko ir jo pagalbininko raštininko.

Iš burio buvo dar kažinkas pradėjęs murmėti sau po nosia, bet tie išrinktieji su šlapiomis kaktoms, ar tai nuo skraudaus pamokslo, ar tai nuo degtinės, visi vienu balsu sušuko: „Ura, ponui tarpininkui!“ Iš kelių šimtų vyrų, vos tik tai vienas atsirado, kurs supratęs naujas pinkles gudpalaičių atsirėmė užmanimui ir privedžiojimams tarpininko, sakydamas, „jau mes užtektinai turime visokių mylistų nau jusų, o naujų ne turime kuo taisyti ir nereikalaujame“. Tas jo atsakymas kaip į ugnį pastatė tarpininką ir užsidegęs pekliška rustybe suriko piktu balsu: „miatežnik, v Sibir tebia“, bet paskui pasimislyjęs, juog nieko ne peš iš to viso, nės žino gerai, kad ant to reikalaujasi vyrų sutikimas, o bauginimas jo nieko ne reiškia paskiria jam štriopą 1 rub. Kad būtų atsiradę daugiaus tokių, tai ir ne būtų sau naujų žabangų užtraukę. Tas buvo ukininkas išz kaimo Antkalniškių Škirstnemunės parapijos, paviršutiniškai prastas žmogelis, bet yr' skaitęs ir turi gerą atmintį, duok Dieve, kad su laiku daugiaus tokių atsirastų; o tada visi tie priešai mūsų tikėjimo ir mūsų mylimos tėvynės visi eitų girnų kalti arba šunims šėkų pjauti...

Spatis.

Telšiu pav. Žydikai. Žydikų miestelyj yra privatiškas vietinių bajorų ir valščionių ukininkų bankas, įsteigtas jau 20 metų atgal. Kapitalo bankas, sako, turys apie du šimtu tukstančių rublių. Pirmiaus žmonėms įnešantiems į banką pinigų mokėdavo po septynis rublius palukių („procentų“), dabar-gi moka tik tai po penkis; nuo žmonių skolinančių iš banko pinigų ima po aštuonis rublius palukių. Yra dar teip vadinami „pajavi“ pinigai, kurie atsitikus bankrotui eitų ant išmokėjimo palukių ir kitų reikalų: šitie pinigai tokiaime atsitikime prapuola; pirmiaus už „pajavus“ pinigų mokėdavo po 10—12 rub. palukių, dabar — tik tai po šešis rublius. Iš to galima spręsti, kad pirmiaus bankas laikėsi daug tvirčiau, negu dabar. Priežastį tokio nupuolimo banko reikia, jieškoti dabartinuose jo rėdos sąnariuose. Rėda banko susidėda iš trijų bankierių, trijų sąnarių Rodos („sovietninkai“) ir vieno raštininko. Bankieriai ima ant metų algos po 600 r., o sąnariai Rodos — po 200 r. Pareigos bankierių — nuvažiuoti į Žydikus kas sanvaite, o pareigos sąnarių Rodos — kas dvi sanvaiti vieną sykį. Bankierius ir kitus rėdytojus banko skiria patys aplinkinių valščių ukininkai, balandžio mėn. ant trijų metų. Kandidatų, arba ukvatninkų buti išrinktais — daugybė: ir bajorų ir valščionų-ukininkų. Tokie kandidatai — o labiausiai jų pačios — jau išanksto girdo valščionis ir duoda ant aplinkinių valščių po kelias dešimtis ir šimtus rublių. Kits, norintis likti išrinktu praleidžia ir pragirdo 200—600 rub. O laike

rinkimo Žydikuose esti didžiausia šventė: vyrai, bobos ir vaikai plaukia iš visų keturių šalių svieto kaip ant didžiausių atlaidų; visi linksminasi, geria; arielka ir alus upėmis teka, — ir vis iš kišenias busiančių bankierių ir sąnarių Rodos. Toks duosnumas ir meilumas kandidatų parodo, kad vietos, banke labai gerai apsimoka. Išbuvę banke trejus metus bankieriai ir jų „soviedninkai“ per trumpą laiką pralobsta, ir ant ateinančių rinkimų esti dar meilingosniais su valščioniais, kad pasilikti dar ant tolesnio laiko semti iš stebuklingo šaltinio pinigus ir šlovę. Nestebėtina, kad į bankierius papuola tankiausiai nedori žmonės ir girtuokliai, kurie nesirupina apie labą banko, bet tik tai apie savo delmoną. Tas yra labai liudna, bet tame kalti patys valščionys: jie neveizi ant žmogaus doros ir proto, bet ant to, kiek jis jiems arielkos ir alaus pastatys; jie išrenka tuos, kurie paskui juos-gi pačius apgaudinėja ir jiems vilnas kerpa. Bankas, kurs budams rankose pratingų ir dorų žmonių jiems prie kitų išlygų ir papročių naudą atneštų, dabar iš priežasties arielkos pavirsta į namus apgavystės ir skriaudų. — Stebėtinai, ištikro, žmonių apėjimas! staršina renka — arielka, tėvas miršta — arielka, sunus miršta — arielka, duktę išteka arba sunus vedasi — arielka, pasilinksminėti reikia — arielka; visur ir visados — arielka. O dėlko? Dėlto, kad žmonės tamsūs, neapšviesti; nežino, kas geras, kas blogas; negali atskirti naudingo nuo nenaudingo; nesupranta nei padėjimo, nei pareigų. Čia be apšvietimo nieko neveiksi...

Barzdyla.

Ukmergės pav. Anykščiai. Anykščių pav. žmonės gana turtingi. Anykštėnai leidžia savo vaikus į mokslo ir kaipo visi lietuviai, kiekviens rupinasi išleisti savo sunų arba brolių į kunigus. Pirmiaus tai labai lengva buvo padaryti, nės kiekviens pabaigęs keturias klisas ukvačiai važiuodavo į seminariją ir anykštėnai teisingai galėdavo pasigirti, kad iš jų parapijos yra daugiausiai kunigų... net ir vyskupas. Bet dabar įvyko umai tokia atmaina, kad anykštėnai nei suprasti nebegali! Labiausiai, tai atsitiko nuo to laiko; kada pradėjo leisti vaikus mokintis į Liepojaus gimnaziją. Lyg tam laikui mokintiniai, klierikai arba ir studentai — visi lenkiškai kalbėdavo ir ponais suseidavo, o dabar netik tai nieks nekalba, bet dar daugumas ir nemoka; su ponais teip-gi pažinties neveda. Iš pirmo anykštėnai pradžiugo. „Bepiga“ kalbėjo, „su tokiais vaikiniais: ir lietuviškai kalba ir nuo prastų žmonių nesišalina.“ Bet viena laimė, kita nelaimė: mokintiniai nuo prastų žmonių nesišalino, bet aiškiai pradėjo šalintis nuo kunigystės ir nuo seminarijos. Jaunimas ir su tuom sutiko, bet seniai ir davatkos baisiai supyko. Labiausiai supyko

Anykščių klebonas Uselis. Reikia pasakyti, kad klebonas su mokintiniais kalba lenkiškai, o kurie lenkiškai nemoka, su tais gudiškai keverzuoja, — tiktai ne lietuviškai. Budams *nekantantis* ant mokintinių už lietuvišką kalbą ir už tai, kad jie iš tos priežasties jo niekados nelanko, jis pradėjo siundyti ant mokintinių jų tėvus. Tėvai įtikėjo kunigėlio žodžiams, paklausė jo rodos, — pasirodė tam atsakančios ir pasekmės. Žmonės pradėjo kalbėti, kad liepojiškiai pasileido, girtuokliauna, skaito „liuteriškas“ knygas, apkalbinėja kunigus ir t. t. Mažne du metu atgal viens mokintinis — anykštėnas Kisielius, pabaigęs Šiauliuos 4 klisas, buvo prispirtas tėvų važiuoti į seminariją, bet po dviejų mėnesių bėgo iš ten pas savo draugą į Liepoją. Tėvai, pamokinti klebono, atvažiavo į Liepoją ir mažne surišę nuvežė atgal į seminariją: vaikas verkė, meldė tėvus leisti toliaus į gimnaziją (tėvai turtingi), bet nieko negavo: savo pažįstamams pasakoję, kad net nusiskandinti mislyja, jeigu ištruks nuo savo tėvų. Dabar jis yra Kauno seminarijoje, bėgtų antrą syk, bet bijo pasielgimo tėvų. Kiti vos-ne-vos išbėgo be pinigų, be nieko į aptieką. Viens mokintinis drįso tevui pasakyti, kad nekurie kunigai yra mažai apsišvietę ir priešinasi žmonių apšvietimui, tad tėvas jau nuo vasaros (sūnus ketvirto kliso) mokintis daugiaus nebeleis. Viens Liepojiškis trečios klisos prižadėjo per laišką vienam vaikiniui parvežti knygutę apie Darviną. Tas laiškas papuolė į rankas klebono. Buvusieji klebonijoje kunigai: klebonas, Pavilanis iš Kauno ir du kamendoriu persigando; tuojaus nuvažiavo pas to vaikino tėvą, pripasakojo jam tiek baisybių, kad tėvas pamislyjo, ar ne čigonų tikėjimą priėmė jo sūnus; kunigai liepė jam duoti savo sūnui kelias dešimtis rykščių ir pristatyti prie arko. Tėvas išsigandęs davė klebonui šešis rublius ant mišių, bet kas link rykščių vis-gi klebono rodos nepaklausė. Aš čia nekaltau nei tėvų, nei mokintinių, bet klebonas tai ištikrų be reikalo kiša savo liežuvį, nieko apie tai nežinodoms...

J. Anykštėnas.

Panevėžio pav. *Linkava.* Balandžio mėn. iš Mintaujos į Linkavą persikėlė daktaras Bliumas (nuo praėjusios vasaros lygšio laiko čia daktaro nebuvo). Bliumas — žydas ir, kaip girdėjau, ne vieno lietuviško žodžio nemoka, bet mislyja išmokti ir, žinoma, tikisi, kad Linkavoje galės pusėtinaai gyventi. Lietuviai matot, kas į mus kraštą važiuoja duonos valgyt. O mus vyrai pabaigę mokslus skrenda iš tėvynės į svetimą šalį...

Vėžys.

Pasvalis. Musų parapijoje teipo-pat, kaip ir kituose šalinėse parapijose, žmonės yra labai maldingi: nedėdieniais iš visų sodžių važiuoja ir pėsti eina bažnyčion pasimelsti ir gražių

pamokslų paklausyti. Daugelis neša kunigams visokias aukas, kaip tai: kiaušinius, sviestą, surius ir tt., kiti-gi mišes užperka. Toksai duosnumas žmonių dažnai sujūdina musų klebono jausmus ir jeigu jam pasiseka tokiame pagavime dvasios sakyklon įlpti, tai jis pasako labai puikų pamokslą apie dangiškas linksmybes ir pragaro kančias. Užtai-gi žmonės pas mus nei apie ką teip didelio supratimo neturi, kaip apie gyvenimą anam sviete; — net maži vaikai moka papasakoti, kaip velniai dušes pekloje kamuoja. Vakaruškų po sodžius gangreit nebedaro ir dainuškų nebedainuoja, bet užtai-gi giesmės labai gieda ir balius dažnai kelia, ant kurių po keles dienas pagret girtuokliaudami net nosis sau susidaužo ir dažnai už gerklių pasitampo. Klebonas už tokius balius, žinoma, baras ir per pamokslus labai keikia ir labiaus už tai, kam namini, o ne krominį alų geria. „Prakeikti, gird, tie namai, kuriuose toksai alus yra, prakeikti tie, kurie tokį alų verda, prakeikti tie, kurie jį geria“. Užtai-gi jagamaitis kaip ant tokio baliaus atvažiuoj, tai pareikalauja sau krominio alaus, arba saldžios degtinės. Bijos, matyt, pragaro.

Garbštas.

— Musų klebonas labai moka išsakyti pamokslus. Įlipęs sakyklon kad pradeda šaukti, kad pradeda už girtybę ir pasileidimą rėkti, kad žmonės net verkti jima. Žinoma, verkia ne dėlto, kad pamokslas graudingas butų, bet dėlto, kad jagamaitis labai balsiai išrėkia. Girtybes ir pasileidimo griekus (klebonas teip išaiškina, kad prasikaltėlis norintis išsipakutavoti turi valog jo pamokslo labai dideles aukas Dievui pavesti. Žmonės, klausydami tokių pamokslus, žiuri į kleboną akis išputę ir stebis iš Dievo rustybės. Jeigu Dievas teip rustas, sako jie, tai — kaip ne gudravok — vis į peklą nueisi. Užtai-gi po pamokslų daugelis neša iš monopoliaus arielką ir turbut nepasitikėdami išsisukti iš pekliškų kančių dar labiaus ją geria...

Xs.

Liepojus. Liepojuj' pabaigė statyti puikią katalikišką bažnyčią. Tame, žinoma, nėra nieko ypatingo: Lietuvoj' kas metai yra statoma ne viena bažnyčia; žmonės iš paskutinio duoda savo vargingai uždirbta graši ant pagrožinimo Dievo namų, kuriuose jie kaip broliai sueina ir tenai vyliasi gauti tas mylistas, kurios palengvintų jų vargingą padėjimą. Liepojuj' buvo butinai reikalinga statyti bažnyčia: senoji buvo labai maža, o svieto dabar tiek priėjo, kad ir naujoji bažnyčioj' žmonės laike sumos netelp. — Duosnius liepojiškiai sudejo didžius pinigus, ir po kelių metų išaugo puiki bažnyčia... tame, kaip minėjau, nieko nėra ypatingo. Bet — tas žodis, ant nelaimės, gyvenime viesiems yra labai gerai žinomas — daugumui liepojiškių nekurie bažnytiniai dalykai

yra nesuprantami ir stebėtini. Stebėtina tai, kad tame pačiame laike, kada buvo statoma bažnyčia, architektorius Zeidelis pasistatė sau Liepojuj' ar trejus ar ketverus namus ir . . . iš tokių pat plytų, kaip ir bažnyčia. Klausymas: iš kur Zeidelis gavo tokią kapitalą ant pastatymo sau namų (jug ant to reikia arti 100 tukstančių rublių)? dėlko jis statė namus iš bažnytinių plytų ir tame pat laike? Tas liepojiškiems suvisai nesuprantama. Klebonas Roppas teip-gi pastatė iš bažnytinių plytų puikius namus. Jis sakė, kad tie namai bus pavesti užlaikymui vargdienų-našlaičių, dabar tuose namuos gyvena gudų „činovnikai“. Teisybė, tas namas yra paskaitytas už savastį Liepojiškos labdaringos katalikiškos draugystės, bet ant to namo yra priskaityta didi skola, — iš kur-gi ta skola galėjo atsirasti, jeigu namas pastatytas iš bažnytinių plytų, o žemė, ant kurios stovi tas namas, padovanota. Paminėti abėjojimai liepojiškių reikalauja išrišimo, ir Roppas gerai padarytų, kad paaiškintų tą viską, nės jis jug apie tą viską geriaus už kitus žino. Nežinau, ar gerai neduoti per spavednę išrišimo tiems katalikams, kurie nepriguli prie katalikiškos draugystės arba neleidžia savo vaikų į klebono mokyklą (pasakoją, kad teip darąs Liepojaus klebonas), bet kad iš tų surinktų nuo žmonių-darbininkų jų teip sunkiai uždirbtų pinigų koks ten Zeidelis sau namus pasistatė, — tai apie nelabumą tokio pasieligimo kiekviens gerai supranta. Teisybė, kad tuos praščiokėlius ir apgaudinėja! Kad ir ta katalikiška draugystė Liepojuj'. Kita tarnaitė mažne visą savo algą įneša į kasą, o tuo tarpu nežino, kur jos pinigai dingsta. Sąnariai Draugystės visi darbininkai, daugiausiai lietuviai, o tuo tarpu valdytojais kasos yra lenkai-aristokratai (ponai). Kur gal sąnariai sužinoti kasą Draugystės: jug ponai ir kalbėti dar su jais chlopais nenorės. Į kasą moka vargdieniai, o ponai giriasi, kad tai jie dirba labdaringus daiktus. Štai paveizdan du paskutinių baliu katalikiškos Draugystės. Tas pats balius su labdaringu siekiu buvo dusyk: viens dėl ponų aristokratijos, kitas — dėl muzikų (matai, ponams su muzikais buti sykiu ant baliiaus nepritinka). Per abu sykiu žmonių ant baliiaus buvo gana užtektinai, bet nuo pirmo baliiaus, t. y. nuo ponų (kaip jie patys apgarsino) gryo pelno liko tiktai septyniolika rublių, tuo tarpu už biliotus vienas surinko daugiau, kaip 200 rublių! Bet kiek surinko, tiek ir praleido; ką aš sakau: „*tiek*“, — daug daugiau praleido: jug ponai ant baliiaus turėję įsitaisyti gražius drabužius sau, savo pačioms ir dukterims, turėjo išgerti ne vieną stiklinę vyno, o pačioms savo pripirkti saldumynų visokių, — ant to poros šimtų kasžin ar užteko! —

Ponai pasilinksmino puikiai, praleido kelis šimtus rublių, o dėl vargdienų paliko 17 r. Ponai pasilinksminę išvaikščiojo pasakodami, kad jie linksminos ir gėrė dėl palengvinimo vargdienų padėjimo, o vargdieniai, dėl kurių tas vakaras ir buvo paaukautas, pasiliko besilaiza, nės ką gali reikšti tas 17 r. dėl nesuskaitomo skaitliaus Liepojaus vargdienų. Keistas budas labdaringumo!

Antras vakaras buvo paskirtas dėl prastų žmonių. Nuo šito vakaro gal ir daugiau biskų liko pelno, bet pelnas tas surinktas nuo praščiokėlių, teip kad ponams nėra ko labai girtis iš savo labdaringumo. Ir tai dar klausymas, ar tiesum keliu tie pinigai keliauna. ir ar pamato juos aptemusios akys vargdienių? Dar vienas prilyginimas: tuojaus po Kalėdų Liepojuj' buvo lietuviškas balius, o dabar — katalikiškas. Ir ten ir žmonių buvo pilna. Nuo lietuviško baliiaus liko gryo pelno daugiau kaip 200 rublių, o nuo katalikiško — 17 rub.; man rodos, nemažas skyrus, — toks pat, koks yra terp ponų ir darbininkų. Reikia dar pasakyti, kad katalikiškoje draugystėje, tautiška kalba ir papročiais skaitosi lenkiška kalba ir lenkiški šokiai, nežiurint ant to, kad didesnėji pusė sąnarių yra lietuviai. Ir dar po to Roppas drįsta užprašinėti i katalikišką Draugystę lietuvius, norinčius uždėti Liepojuj' lietuvišką Draugystę, ir visokiais keliais priešinasi išsipildymui jų užmanymo. Matai, Roppas jaučia, kad tada dikčiai sumazėtų jo viešpatytė t. y. katalikiška Draugystė. Ne, Liepojuj' yra reikalinga lietuviška draugystė, viena dėlto, kad ji bus lietuviška, bet ne lenkiška; antra, joje bus rėdytojais ne lenkų ponai, bet patys lietuviai; trečia, nedirbs juokingų darbų, bet stengsis atnešti tikrą naudą savo sąnariams ir teip vargdieniams Liepojuj'.

Tas užmanymas, jei ne tuojaus, tad paskiaus vis išsipildys.

J. Barzdyla.

— 1 ir 2 dienų balandžio mėn. ant „tovarnos stancijos“ darbininkai padarė streiką, t. y. atsisakė nuo darbo, dėlei mažo užmokesnio ir reikalavo, kad tą užmokesnį padidintų. Jie nuo 7 valandos ryto lyg 7 vakaro kasdien (švenčių nei jokių neturi) — 1) pilsto iš vagonų miltus i maišus, 2) jeigu miltai atvežti maišuose, tad' neša tuos maišus iš vagonų ir sveria juos, ir 3) sveria vagonus su miltais. Reikalavimai darbininkų buvo sekanti:

1. pilstantieji iš vagonų miltus i maišus, ėmė už vagoną po 1 r. 30 k., — pareikalavo-gi 1 r. 60 k.;

2. už išnešimą miltų iš vagonų maišuose imdavo po 50 k. už vagoną, — dabar-gi pareikalavo 80 k.;

3. už atsverimą čielo vagono maišų pirma ėmė po 60 k., — dabar pareikalavo 1 r.;

4. pasvėrimą vieno vagono išsykio ant įpatinų kvarstuvų ėmė po 8 kap., — pareikalavo 12 kap.

Visi paminėti reikalavimai darbininkų po dviejų dienų buvo užganėdinti išpildyti. Dabar kiekvienas darbininkas ima ant dienos apie 25—40 k. daugiau, negu pirma. Abelnai ant mėnesio darbininkai uždirbdavo 10—20 rublių, dabar-gi apie 15—35 r. Laikė streiko buvo paimti ant darbo vietoj darbininkų kareiviai, bet pasirodė, kad jie tris syk mažiau padaro už tikrus darbininkus, ir dėlto po dviejų dienų kareiviai su gėda buvo atstatyti, o reikalavimai darbininkų išpildyti.

J. Zaltyš.

Liepojus 12 gegužės. Mažai kas nežino, kad ant mūsų šventos žemės viešpatuoja labai bjauri neteisybė: vieni per visą savo gyvenimą su kruvinu prakaitu darbuoja ir nieko neturi, kiti-gi suvisum nesidarbuoja ir nežino kur savo turtus padėti. Labiausiai tą neteisybę jaučia pabirkos darbininkas, kurs per visą dieną sunkiai dirbęs, parėjęs namon sutinka alkaną šeimyną, o tuomtarpu pabirkantas nieko nedirbes važinėja karietoje ir meto pinigus ant visokių niekniekių. Tai-gi, kad sumažinti tą bjaurią neteisybę kitų šalių darbininkai sutarė kasmet reikalauti nuo pabirkantų padidinimo algos arba mokesčio ir švesti pirmą dieną gegužės, kaip darbininkų šventę. Ir Rosijos darbininkai mėgino sekti pėdomis kitų šalių darbininkų ir praejusiuose metuose Liepojaus ir Rygos darbininkai pirmoje dienoje gegužės, visi kaip vienas, pametė darbą ir pareikalavo padidinimo mokesčio. Kaip girdėjote jų reikalavimas, nors ir nesuvisum buvo išpildytas. Liepojaus darbininkai rengės šimet dar puikiau pasielgti pirmoje dienoje gegužės, bet pasirodė, kad iš didžio griausmo mažas lietus. Liepojaus darbininkai jokio krutėjimo neparodė ir tur but dėlto, kad per visą tą laiką buvo šalta. — Tokie darbininkų pasipriešinimai labai netinka valdžiai ir dėl to jinai gatava pasielgti kuobjauriausiai, kad tiktai sunaikinti darbininkų spėką. Šimet valdžia prigrudo pilną kalinį nežiurėdama, ar kas kaltas, ar nekaltas. Kasnakt dirba kratas ir kasnakt ką nors sujima, nesakydama dar-gi už ką. Nuskriausti nekaltą žmogų Rosijos valdžia laiko sau už garbę. — Iš sujimtųjų daugiausiai latviai, bet yra vienas lenkas Miekevyčius mokintinis Realioskos iškalos ir vienas žydas Hiršbergis pabaigęs gimnaziją. Iš lietuvių niekas nesuimtas. Pas vieną lietuvių J. Biliuną, kurs buvo iš važiaavęs iš Liepojaus, bet nieko nerado.

— Padaryta krata pas lietuvių p. p. Žiupsnį ir Baranauskį. Ar rado ką nežinia. Knygų pardavėjas Birbilas suimtas. Išviso suimta su viršum 30. Krato ir suima žandaras Vonsiackis. *S-ja.*

Palanga. 22 d. gegžio mėn. paėmė maskoliai Dr. Vaineikį ir sėdi dabar Liepojuj; per kratą pas jį ir kitus nieko nerado raudonsiuliai; apkaltina jį už susinešimus su koku ten maskoliu užrubežjį gyvenančiu; dr. Vaineikis neva padėjęs jam pergabent į Maskoliją knygas, kurias ir paėmė ties Rukėvą (terp Palangos ir Liepojaus); nešikai (latviai) nurodė ant F. Paulaukio iš Palangos, su kuriom Vaineikis tankiai važinėdavo, pertai raudonsiuliai mano, kad Vain. tas knygas gabeno. Liepojuj dabar teip daug sujimtų, kad kalinyj vietos neužtenka: garsus Vonsiackis ir Liepojuj teip pat darbuojosi, kaip aną met pas savalkiečius. Buvo kratą pas Žiupsnį Liepojuj; ten net akmenis ant kiemo išgriovė, bet nieko įpatingo ne rado ir jisai tuom tarp dar liubias. Ambrazaitį (Šauliuose) buvo paėmė, bet po 2 dienų paleido. Darė kratą ir pas advokatą Lukauckį, pas kurį gyvena Ambr., bet ten ir-gi nieko ne atrado.

Mintauja. 18 balandžio aš ėjau plentu. Privijau keturis jaunus berniukus 18—20 metų, ir užkalbinau lietuviškai:

— Vyruciui kr traukiat?
— I Mintaują — atsakė lietuviškai.
— Iš kokio krašto? — paklausiau vėl.
— Ugi nuo Šidlavos atkeliavom.
— Ar senei? •
— Tuoj po velykų.
— Tai ką, ar čia kokią vietą gavot?
— Teip apsiimėm pas plytninką.
— Kaip-gi alga — ar brangi?
— Ant mėnesio 10 rub. ir viskas, išskiriant drapanų, plytninko.
— Žinoms, darbas bus nelengvas, tęsiau toliau.
— Ką daryt; pas gaspadorių da sunkiau ir tik tegauni algos per ištisus metus 25 rub.
— Negal but — nusistebėjau — ar-gi visi bernai apie Šidlavą tiek teima?
— Ityn geras — 30 rub., nedaugiau.
— Teip, teip; na-gi ar jus skaityt mokat?
Ant šito klausymo visi keturi atsakė, kad moka, vienas da ir rašyt.
— Kaip žmonės apie Šidlavą šneka ar lietuviškai?
— Lietuviškai ir lenkiškai.
— Dėlko ne vien lietuviškai, ar lietuviška kalba nepatika?

Ant šito klausymo nieko neatsakė. Teip mus kalba ir pasibaigė, nės jiems reikėjo eit į vieną pusę, man — į kitą.

Čia dar noriu patėmyti tą, kad lietuviai, apsiimdami prie plytnyčių, labai apsigaua. Aš esu patyręs nuo gudų, kurių apie Mintaują labai daug dirba prie plytnyčių (mat aplinkynėje yra apie 70 plytnyčių) kad kur-kas daugiau gauna algos, negu lietuviai, (lietuvių čia apščiai, prie nekurių plytnyčių vieni tik lietuviai). Žiemą gudas ant mėnesio uždirba nuo 10—13 rb. (mat žiemos laike mažiau temoka), vasarą nuo

18—25 rub. (teip-gi viskas plytninko), o lietuviai tik vasarą tegauna nuo 10—15 rub. Tiek tik tegalima uždirbt. Bet jau darbas — ką ir bekalbėt: ant dienos reikia išmest 2000 su viršum plytų, ir visą tą turi atlikt be jokių prietaisų, vien tik rankomis. Toki sunkų darbą dirbant, žinoma, reikėtų ir gero maisto, bet kur tau: ant sanvaitės plytninkas duoda porą kartų niekam nevertos mėsos, o kitas dienas barščiai ir sausa be taukų košė.

O priežastys tokio didelio skirtumo algų tarp lietuvių ir gudų man matos yra tokios. Pirmia lietuviai nežino kiek mokas už darbą, — antra alga pas plytninką maž-daug didesnė, negu pas ukininką, trečia, lietuviai atkeliauna, mažai teturėdami skatiko, ir, žinoma, reikia greičiausiai gauti kokia nors vietą, kad neprisireiktų stipt badu.

Vėžys.

Mūsų dainavimai.

Mūsų jaunimas labai yra linkęs per veseles, puotas, ar šėip per susirinkimus padainuot. Vienok mažai atsiranda tokių, kurie padainuotų dainas geras. Tankiau dainuoja tokias dainas, kur nė šiokia nė tokia mislis, kur žodžius taria viens vienaip, o kiti kitaip, kuone kiekvienam susėjime girdi dainuojant ten nė šiokias nė tokias priešajes, pok „edua, dua, trala, trala“ ir tt.

Mūsų mokintiesniejie broliai ragina mus per laikraščius ir trokšta, kad po kaimus ko labiau išsiplatintų tėvyniškos dainos, kurios kiekvieną patrauktų prie tėvynės meilės. Pas mus tankiai yra kalbama, kad tas ar tie suvis nesupranta apie tėvynės meilę, bet kodėl-gi mes tos meilės nenorim platint ir duot jiems suprast? Ak su nieku teip neikvėpsi tėvynės meilės kaip su paskutinio laiko garsių poetų dainomis.

Tai-gi broliai ir seselės! Pamylėkim tėvyniškas dainas ir dainuokim jas į vietą tu, ką iki šiol dainavome! Už tai kiekviens iš mus pasigerės ir su laiku sulauksime terp savęs daugiau tėvynės mylėtojų. Ak kaip but visiems malonu ir gražu, kad jaunimas padainuotų kaip tai „Sauksmas“ iš N. 8. „Ukin.“ arba: Ko nori tu nuo mus? iš N. 10. „Uk.“ ir panašias kitas, o už tiesa išvystume, kaip greit pasidangitų skaitlius tėvynės mylėtojų tarp mus! Ypatos, kurios turi įtekme ant jaunimo tame dalyke galėtų daug pagelbėti ir atnešt nauda kaip jaunimui teip ir tėvynei-Lietuvai.

— Broliai dainininkai! Ak tik yr terp mus ir apšviestiesnių! Kodėl nepildom savo prideryščių! Laikas jau laikas! *Sunkskietis.*

Liudna žinia.

Atėjo iki mus liudna žinia apie myrį Dro. Petro Matulaičio, kuris buvo išsiųstas į Viatkos gub. Laiškas rašytas 16 (28) d. balandžio

Atsakąs redaktorius Jurgis Lapinas, Tilžėje.

štai ką praneša: Petras sirgo ilgą laiką tifusu. Pabaigoje ligos prasidėjo neimonia, arba kaip kiti sako, plenritus o gal viens ir kitas draugė. Susilpnėtas organizmas negalėjo dalaikyt. Liudna buvo pamislyt, kad nēr kam nė atiduot paskutinį privalumą: toli draugai, toli giminės, toli visi, kurie jį pažino, mylėjo, guodojo. Tikt mažą saujelę politiškų išsiųstųjų palydėjo numirėlių iki kapinių ir pribuvo neprezentautas policijos. Išsiųstieji uždėjo ant grabo vainiką su parašu: „*borcu za svodbodu*“. Policija išspradžios neapsižiūrėjo, o paskui pakėlė trukšmą, kad tai jai tyčia įtaisę manifestociją, nors panašaus nieko nebuvo. Reikia atiduot teisybę vietinei publikai, kad ji interesavosi juomi, pakol buvo gyvas, kol buvo reikalingas, nėra buvo gydytojas, kuris niekad neatsakydavo aplankyti ligonį ir savo privalumą pildė ščyrai, kas pas vietinius askalapus labai ne madoj. Bet kada pasimirė beveik nieks neatėjo ant šermenų. Po myriui Petro pasiliko pati su dviem vaikučiais.

Atsakymai.

Pamušini. „Du apaštalu“, „Mikodimo piršlystė“ etc. gavome. Peržiūrėsim — Neužmirškite, meldžiam, ir apie korespondencijas.

P. S. L. R. 75 rubl. apturėjau; knygutė „Trumpa Istorijs didžiosios Prancužų Revoliucijos jau atspausa. *Lapinas.*

Apgarsinimai.

Žemlapis Lietuvos ir Latvijos

lietuviškoje kalboje, atspausstas lotiniškoms litaromis Peterburge, gaunamas pas inžinieri **A. Maciejevskį.** Nevskis pr. n. 111 b. 73. Prekė 1 rub. už ekzempl. su pristatymu; imant 10 ekzempl. 20 % rabato.

Kaidų atsitaismymas.

Nė 5 ant puslapio 77 parašyta: Diemens, gluosniai, turi but: Piemens, gluosniai.

Adresai

„Ukininko“ ir „Varpo“ administracijos:

- 1) redaktorius: **Herrn J. Lapinas**, Tilsit, Goldschmiedestr. 8.
- 2) kasieriaus: **Herrn D. Saunus, Rokaiten**, per Neukirch (Ostpr.)
- 3) knygininkės: **Frl. M. Saunus, Rokaiten**, per Neukirch (Ostpr.)

Turinys.

Bukime atsargus. — O saule, saulute. — Vergu apgynėjas Abraomas Linkolnas. — Apie arklių akis. — Lietuviška paroda. — **Korespondencijos:** Senapilės pav.: Senapilė; Naumiestis. **Kauno gub:** Jurbarkas; Telsių pav.; Ukmergės pav.; Panevėžio pav.; Pasvalis; Liepojus; Liepojus; Palanga. — **Mintauja.** — Musų dainavimai. — Liudna žinia. — Atsakymai.

Spausdinta pas J. Schoenke, Tilžėje.